Jaarverslag en Jaarrekening 2023

Veiligheidsregio Fryslân

VEILIGHEIDSREGIO FRYSLÂN

Voorwoord

In de jaarstukken kijken we terug op de bijdrage die Veiligheidsregio Fryslân het afgelopen jaar heeft geleverd aan een veilig en gezond Fryslân. Daarnaast leggen we in deze stukken verantwoording af over het gevoerde beleid en de financiën.

Vizier weer terug
De afgelopen jaren stonden vooral in het teken van de diverse crisistaken. Inmiddels zijn deze taken in een nieuwe, veelal afrondende, fase beland. Zo is onze coördinerende rol met betrekking tot de opvang van ontheemden uit Oekraïne en het inrichten van crisis-noodopvanglocaties ultimo 2023 beëindigd. Ook is onze rol in de COVID-19- bestrijding in 2023 afgebouwd. Hoewel de crisistaken in 2023 nog steeds onderdeel waren van onze dagelijkse werkzaamheden, hebben we de reguliere taken van Veiligheidsregio Fryslân weer in het vizier.

Uitdagingen
Bij de uitvoering van deze reguliere taken worden we geconfronteerd met een aantal uitdagingen. Vanwege een tekort aan materieel en materiaal kunnen leveranciers niet aan de afgesproken levertijden voldoen. Hierdoor vertraagt een deel van onze geplande investeringen. De krappe arbeidsmarkt maakt het daarnaast uitdagend om voldoende en geschikte medewerkers te werven voor het realiseren van onze doelstellingen. Ook hebben we te maken met de gevolgen van inflatie: de stijgingen van bouw-, personeels-, huur- en energiekosten zijn fors. Voordelige contracten lopen af en nieuwe contractonder-handelingen moeten plaatsvinden.

Kwaliteit dienstverlening op orde
Ondanks deze lastige omstandigheden is de kwaliteit van onze dienstverlening op orde en hebben we diverse successen behaald. Zo heeft de GGD, in opdracht van de bestuurscommissie Gezondheid, ingezet op de ontwikkelingen die voortkomen uit het 'Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA)' en het 'Integraal Zorgakkoord (IZA)'. Ook werkte de GGD binnen het programma 'Jeugdgezondheidszorg 3.0 (JGZ 3.0)' aan een flexibel en integraal JGZ-dienstverleningsaanbod voor kinderen van -9 maanden tot 18 jaar.

Daarnaast gaf het onderdeel Veiligheid invulling aan de landelijke opdracht om de crisisbeheersing en de regionale en landelijke informatiepositie te versterken. Verder is de eerste tranche van de bouwagenda hervat. We rondden de aanbestedingen voor de locaties Langweer, Makkum en Drachten af en we begonnen met het (ver)bouwen van deze kazernes. Samen met Planbureau Fryslân en diverse samenwerkingspartners startten de afdeling Crisisbeheersing en Brandweer Fryslân in 2023 het volgende project: de landelijke toekomstverkenning van het Nederlands Instituut Publieke Veiligheid (NIPV) en de vertaling hiervan naar de situatie in Fryslân.

Medewerkerswaarderingsonderzoek
De afgelopen jaren hebben we veel van onze organisatie gevraagd. De zorg voor onze medewerkers is dan ook een voortdurend aandachtspunt geweest van directie en managementteams. Daarom keken we met veel interesse uit naar de uitkomsten van het medewerkerswaarderingsonderzoek 'Great Place To Work'. Dit onafhankelijke onderzoek geeft een goede indicatie van de tevredenheid van onze medewerkers. De bevindingen van dit onderzoek waren positief. En dit betekent dat we wederom het predicaat 'Great Place to Work' mogen dragen.

De behaalde resultaten geven in deze dynamische tijden veel vertrouwen voor de toekomst. Wij kijken dan ook met trots terug op de wijze waarop het personeel van Veiligheidsregio Fryslân op een daadkrachtige en vindingrijke manier invulling heeft gegeven aan een veilig en gezond Fryslân.

Leeswijzer

Voor u liggen de jaarstukken van 2023. Deze bestaan uit twee delen: het jaarverslag en de jaarrekening.

In het jaarverslag vindt u de programmaverantwoording en de paragrafen. De programma-verantwoording is het hart van de jaarstukken. Hierin leggen wij verantwoording af over het gevoerde beleid. In de lijn van de begroting 2023 presenteren wij de vier programma's aan de hand van twee vragen:

- Wat hebben wij gedaan?
- Wat heeft dit gekost?

De paragrafen geven betekenis aan de financiële aspecten van de jaarstukken. Risicobeheersing en resultaatafspraken zijn belangrijke uitgangspunten.

Een apart deel is de jaarrekening. In dit onderdeel bevinden zich de balans, inclusief toelichting, de programmarekening met toelichting, de bijlage met verantwoordingsinformatie over de specifieke uitkeringen (SISA) en de taakvelden.

Bij de overige gegevens staan onder andere de controleverklaring van de accountant en de voorgestelde resultaatbestemming.

VEILIGHEIDSREGIO FRYSLÂN

Inhoudsopgave

Deel I Jaarverslag 2023 5

1. Resultaat 2023 6

2. Programmaverantwoording Gezondheid 8

2.1. Algemeen 8
2.2. Wat hebben wij bereikt in 2023? 10
2.3. Wat heeft dit gekost? 18
2.4. Feiten en cijfers programma Gezondheid 19

3. Programmaverantwoording Crisisbeheersing 20

3.1. Algemeen 20
3.2. Wat hebben wij bereikt in 2023? 20
3.3. Wat heeft dit gekost? 24
3.4. Feiten en cijfers programma Crisisbeheersing 25

4. Programmaverantwoording Brandweer 26

4.1. Algemeen 26
4.2. Wat hebben wij bereikt in 2023? 26
4.3. Repressie 30
4.4. Wat heeft dit gekost? 31
4.5. Feiten en cijfers programma Brandweer 32

5. Paragrafen 33

5.1. Financiering 33
5.2. Weerstandsvermogen en risicobeheersing 35
5.3. Onderhoud kapitaalgoederen 39
5.4. Bedrijfsvoering 40
5.4.1. Inleiding 40
5.4.2. Visitatie VRF 40
5.4.3. Organisatiethema's 2023-2026 41
5.4.3.1. Passend personeel bij onze adaptieve opgave 41
5.4.3.2. Duurzaamheid 41
5.4.3.3. Procesgericht werken 42
5.4.4. VRF-brede projecten 42
5.4.5. Bedrijfscontinuïteitsplan 42
5.4.6. Privacy & security 42
5.4.7. Integriteitsbeleid en gedragscode 43
5.4.8. Opbouw personeel 43
5.4.9. Verzuim 43
5.5. Verbonden partijen 44

Deel II Jaarrekening 2023 45

6. Jaarrekening 46

6.1. Balans per 31 december 2023 46
6.2. Overzicht baten en lasten 2023 - deel 1 47
6.2. Overzicht baten en lasten 2023 - deel 2 48
6.3. Toelichtingen 50
6.3.1. Waarderings- en resultaatbepalingsgrondslagen 50
6.3.2. Toelichting op de balans 53
6.3.3. Toelichting op de programmarekening 60
6.3.4. Analyse begrotingsafwijkingen en begrotingsrechtmatigheid 70
6.4. SiSa-bijlage bij de jaarrekening 72
6.5. Bijlage Taakvelden 75

Deel III Overig 76

7. Overige gegevens 77

7.1. Controleverklaring 78
7.2. Voorgestelde resultaatbestemming 83
7.3. Vaststelling 84

Bijlagen 85

7.4. Investeringskredieten 2023 85
7.5. Samenstelling bestuur en commissies 86
7.6. Analyse van taken 88

VEILIGHEIDSREGIO FRYSLÂN

Deel I Jaarverslag 2023

Veiligheidsregio Fryslân

1. Resultaat 2023

Algemene inleiding resultaat

Per programma is het gerealiseerd resultaat als volgt (bedragen in € 1.000).

Programma	Resultaat tweede bestuursrapportage	Gerealiseerd resultaat
Gezondheid	0	170
Crisisbeheersing	0	141
Brandweer	0	251
Totaal	**0**	**562**
Totaal voorstel resultaatbestemming		**562**

Het verschil wordt verklaard door:

Lagere rentekosten	€ 100.000
Minder personeelsgerelateerde kosten	€ 300.000
Vertraging in IM- projecten	€ 162.000

De afwijkingen van de operationele resultaten per programma zijn toegelicht in de desbetreffende programmaparagrafen.

Wij hebben een aantal ontwikkelingen geconstateerd, waarop we verwachten extra inzet te moeten plegen. Bij de resultaatbestemming hebben we dan ook voorstellen gedaan voor het reserveren van middelen voor deze ontwikkelingen. Hieronder worden de voorstellen tot bestemming toegelicht.

Functiewaardering (FUWA)

1. Het lopende onderzoek naar de FUWA van verpleegkundigen. De FUWA uit zich in twee elementen:
   a. Impact 2023 (terugwerkende kracht) € 263.000}
   b. Structurele impact € 700.000 - € 800.000 per jaar
2. Nieuw functiesysteem (onderzoek en implementatie)
   Dit systeem is nodig om "alles te onderhouden, minder reactief te hoeven reageren en weer passend te maken bij de huidige situatie." Het huidige functieboek is gebaseerd op een systeem van de jaren 90. De incidentele kosten worden geraamd op € 500.000.

Het voorstel is daarom om het resultaat volledig te bestemmen voor een brede doelstelling die verband houdt met functiewaardering. Kortom: een 'reserve functiewaardering'.

Aanpassing bestemmingsreserves

Het risico waarvoor de volgende bestemmingsreserves zijn gevormd, is niet langer aan de orde:

- Wnra € 100.000.
- Bestemmingsreserve FLO € 800.000.
- In te halen werkzaamheden brandweer, onderdeel omgevingswet € 135.000.

Wij stellen het bestuur voor om deze reserves in te zetten voor de fuwa en de bestemming per 01.01.2024 te wijzigen.

Het verloop in de balans is op hoofdlijnen als volgt (x € 1.000):

	31-12-2023	31-12-2022		31-12-2023	31-12-2022
Materiële vaste activa	69.200	67.215	Eigen vermogen	8.868	9.527
Vorderingen	15.650	12.992	Voorzieningen	10.952	10.714
Liquide middelen	469	467	Langlopende schulden	50.187	55.775
Overlopende activa	5.997	9.897	Kortlopende schulden	10.081	9.405
			Overlopende passiva	11.228	5.150
	91.316	**90.571**		**91.316**	**90.571**

Voor een toelichting op de balans wordt verwezen naar paragraaf 6.3.2.

2. Programmaverantwoording Gezondheid

2.1. Algemeen

Na een lange periode die in het teken stond van de coronapandemie, was 2023 een jaar waarin dit naar de achtergrond verdween. Wel dienden er zich andere vraagstukken aan en zijn we gestart met het uitvoeren van de 'Agenda Publieke Gezondheid 2023-2026'. Vanuit deze agenda dragen wij als gemeenschappelijke en gemeentelijke dienst publieke gezondheid van alle Friese gemeenten bij aan:

- de aanpak van ongelijke verdeling van gezondheid.
- preventie als stevige basis in Fryslân. Hierbij hebben we extra aandacht voor groepen die gezondheidswinst verdienen.
- sturing en regie op een integrale preventieve aanpak, zowel lokaal als provinciaal.
- de transformatie van zorg naar gezondheid.

Meer samenwerking met onze partners
De veranderende samenleving en complexe maatschappelijke opgaven vragen in toenemende mate om intensievere samenwerking tussen GGD Fryslân, gemeenten en andere (maatschappelijke) partners. Het Integraal Zorgakkoord (IZA) en Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) zijn hiervan goede voorbeelden. Zo gaven we vanuit het IZA samen met partners in de regio vorm aan het regioplan en waren we trekker voor twee van de vier opgaven vanuit de Friese Preventieaanpak (FPA). We hebben deze opgaven in 2023 verder uitgewerkt en in december 2023 leverden we het regioplan 'Fries Integraal Zorgakkoord (FrIZA)' op. Voor specifiek het GALA hebben we gemeenten ondersteund en geadviseerd bij het maken van hun plannen. We worden steeds vaker gevraagd om de rol van regisseur bij vraagstukken en opgaven te vervullen. We bewegen ons steeds meer richting de rol van een 'netwerkorganisatie'. Om deze rol goed te vervullen, hopen we dat gemeenten hiervoor ook in de toekomst voldoende financiële middelen ontvangen.

Ketensamenwerking steeds belangrijker
Voor de jeugdgezondheidszorg (JGZ) hebben we in 2023 mooie stappen gezet richting een toekomstbestendige JGZ. Zo hebben we met het programma JGZ 3.0 ingezet op een flexibel aanbod dat aansluit bij de behoeften van onze doelgroepen: minder zorg waar dat verantwoord kan en meer waar dat nodig is. Ook hier zien we dat jongeren steeds kwetsbaarder worden. Dit komt door het veranderende maatschappelijke landschap, sociale media en hoge werk- en schooldruk. Ketensamenwerking wordt steeds belangrijker.

Algemene gezondheidszorg
De algemene gezondheidzorg (AGZ) is op alle domeinen volop in ontwikkeling. Zo heeft het coronavirus laten zien hoe belangrijk de infectieziektebestrijding (IZB) is. Het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) stelde hiervoor dan ook een beleidsagenda op. Deze voerden we uit. Daarnaast hebben we voor de forensische geneeskunde de basis gelegd voor een toekomstbestendige inrichting van de dienstverlening. Ook hebben we ons verder voorbereid op de inwerkingtreding van de Omgevingswet door het professionaliseren en versterken van ons adviesteam 'Gezonde leefomgeving'.

We hebben te maken met veel inhoudelijke en organisatorische ontwikkelingen en uitdagingen binnen AGZ. Daarom hebben we de samenwerking tussen de noordelijke GGD'en in 2023 op deze gebieden verder verstevigd en geïntensiveerd: infectieziektebestrijding, milieu en gezondheid, forensische geneeskunde, seksuele gezondheid en TBC.

We dragen als netwerkorganisatie samen met onze partners bij aan onze hoofdambitie zoals vastgesteld in het meerjarenbeleidsplan 2023-2026, onderverdeeld in de volgende vier pijlers:

De taken van GGD Fryslân

Iedereen verdient een gezond en veilig leven; wij dragen daaraan bij!

2.2. Wat hebben wij bereikt in 2023?

Twee grote akkoorden gesloten en doorontwikkeling Friese Preventieaanpak

In 2023 zijn landelijk twee grote akkoorden gesloten op het gebied van zorg en gezondheid:

- Integraal Zorgakkoord (IZA)
- Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA)

Integraal Zorgakkoord

Het IZA is een belangrijk landelijk akkoord van de Rijksoverheid, zorgverzekeraars, de belangrijkste grote zorgpartijen en gemeenten. Aanleiding voor het akkoord is dat de zorg onder druk staat en dat oplossingen alleen mogelijk zijn als we met elkaar samenwerken. Daarover staan in het akkoord afspraken. Het doel van het akkoord is: passende zorg en ondersteuning, samen met de patiënt, op de juiste plek en met de nadruk op gezondheid. De Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) heeft het IZA namens de gemeenten ondertekend. Daarom was het akkoord voor GGD Fryslân als gemeentelijke dienst ook een belangrijke taak in 2023.

Rol van de GGD om te komen tot een mandaatgemeente en invulling regioplan

De bestuurscommissie Gezondheid heeft GGD Fryslân in februari 2023 gevraagd om het volgende te verkennen:

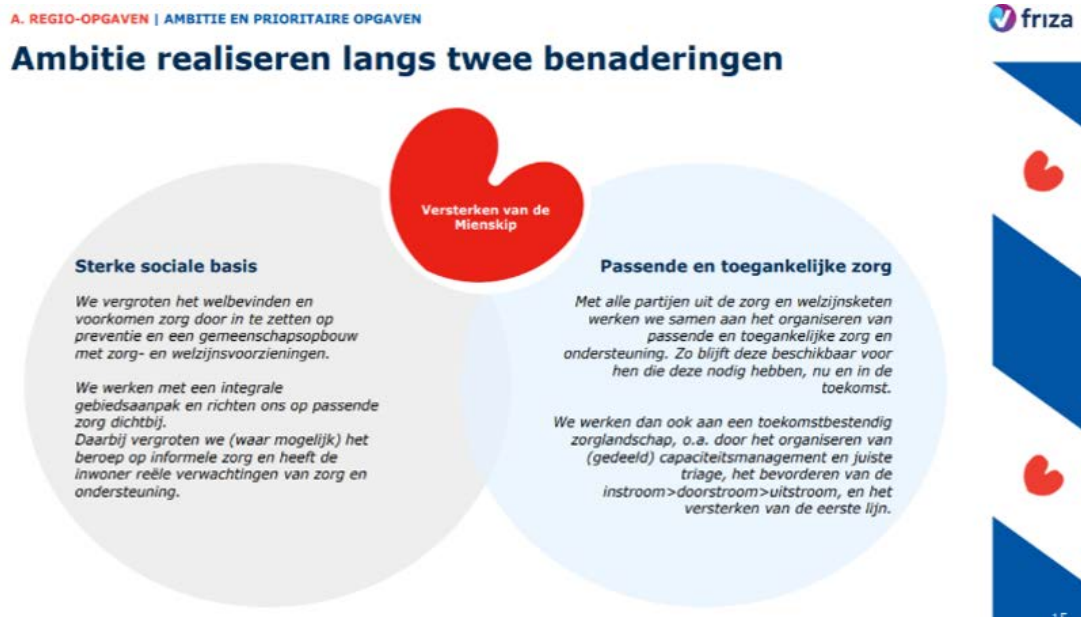
- De stappen die genomen moeten worden om te komen tot een mandaatgemeente.
- Een stappenplan voor het opstellen van een regiobeeld en –plan.

Naar aanleiding van deze vragen, hebben wij met alle achttien Friese gemeenten gesproken. De gemeente Smallingerland is in de bestuurscommissie Gezondheid van 6 april 2023 als mandaatgemeente aangewezen voor het FrIZA.

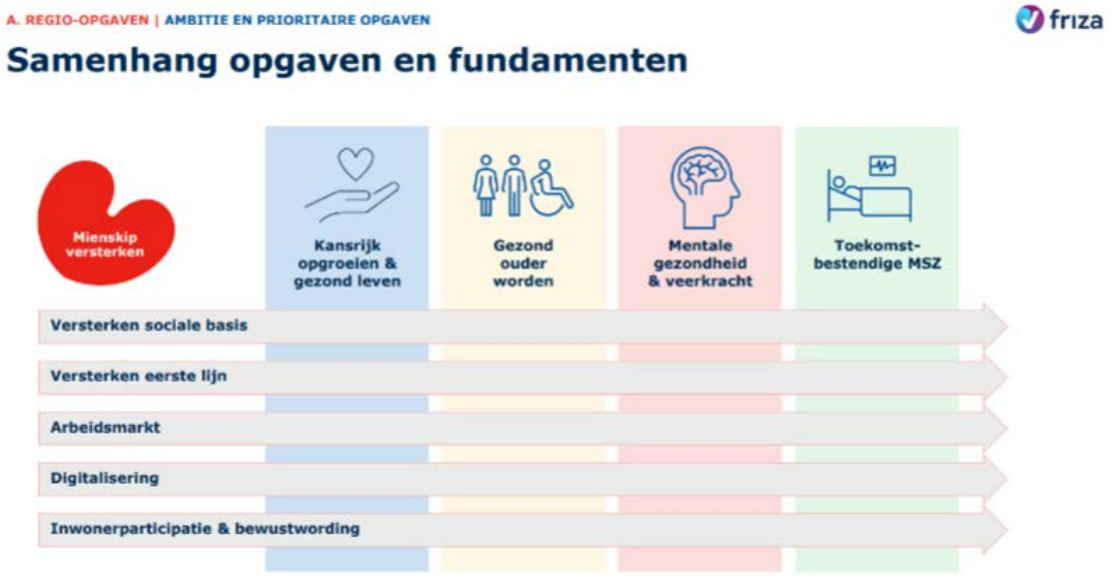
De mandaatgemeente en zorgverzekeraars de Friesland en Zilveren Kruis hebben vervolgens een initiërende rol vervuld. Samen met de partners van de regionale bestuurstafel Seker & Sûn hebben zij het regioplan vormgegeven. Denk hierbij aan het maken van de selectie van opgaven en fundamenten voor het plan en het benoemen van bestuurlijke trekkers om nader uit te werken.

Ambitie regioplan

De ambitie van het regioplan hebben we inzichtelijk gemaakt in onderstaande afbeelding. Deze richt zich met 'een sterke sociale basis' en 'passende en toegankelijke zorg' op het versterken van de Fryske Mienskip.

Om deze ambitie te realiseren richt de regio Fryslân zich op de volgende vier prioritaire opgaven:

Samen met de Friese Preventieaanpak (FPA) waren wij in 2023 trekker van twee van de vier opgaven: 'Kansrijk opgroeien & gezond leven' en 'Versterken sociale basis'. Deze opgaven werkten wij verder uit en in december 2023 is het regioplan FrIZA opgeleverd. GGD Fryslân en de FPA zijn belangrijke kennis- en uitvoeringspartners in het realiseren van de ambitie en opgaven van het FrIZA.

Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA)

Het GALA is een akkoord tussen Rijk, gemeenten, zorgverzekeraars en GGD GHOR Nederland. De partijen van het akkoord hebben met elkaar afgesproken om zich samen in te zetten voor een gezonde generatie in 2040. Het GALA legt een fundament voor een gerichte lokale en regionale aanpak. Alle partijen ondertekenden het akkoord eind 2022.

Begin 2023 ontvingen de gemeenten financiële middelen voor de uitvoering via een brede Specifieke uitkering (SPUK). Het GALA voorziet ook in (deels nieuwe) taken voor GGD Fryslân. De gemeenten ontvingen naast de SPUK een tijdelijk ondersteuningsbudget. Dit budget was bedoeld voor het maken van een goed GALA-uitvoeringsplan. In februari heeft de bestuurscommissie Gezondheid besloten om twee derde van dit ondersteuningsbudget aan ons beschikbaar te stellen. Dankzij dit budget konden we een ondersteuningsteam inrichten. Daarnaast hadden onze regionale beleidsadviseurs de ruimte om hun gemeenten te ondersteunen bij het opstellen van een plan van aanpak.

De volgende werkzaamheden zijn uitgevoerd:

- De gemeenten die dat wilden, hebben van ons op maat extra ondersteuning gekregen bij het maken van een goedgekeurd plan van aanpak GALA/SPUK.
- We stelden 'bouwstenen voor het GALA-plan van aanpak van gemeenten' op voor alle GALA-opgaven. We hebben hierbij samengewerkt met de coalities van de FPA en met Sport Fryslân.
- Tijdens diverse ambtelijke bijeenkomsten en presentaties in de bestuurscommissie zijn met name de opgaven besproken waar de gemeenten gezamenlijk (provinciaal) een verantwoordelijkheid voor hebben (zie ook hieronder).
- We maakten een analyse van de regionale opgaven van GALA en gaven hierover advies:
  - Verkenning van de stand van zaken met betrekking tot de regionale ketenregie met de huidige trekkers in Friesland (ROS Friesland en GGD Fryslân) en met zorgverzekeraar De Friesland.
  - Opstellen van een opdracht voor de regionale ketenregie en het profiel van ketenregisseurs.
  - Bespreking met FPA over de integratie van de ketenregie in de FPA-coalities.
  - Aanvragen subsidie SPUK-IZA voor de regionale ketenregie.
- We kozen ervoor om de GALA-middelen in te zetten voor de versterking van de kennisfunctie van de GGD. In 2023 organiseerden we daarom preventieactiviteiten voor ouderen zoals onder ander het ontwikkelen van een toolbox. Voor 2024 en 2025 kiezen we er, in overleg met gemeenten, voor om de focus te leggen op de integrale aanpak voor het terugdringen van de gezondheidsachterstand.
- We brachten de overige impact van GALA in beeld. Sommige gemeentelijke opgaven vragen namelijk meer van onze lokale inzet. Denk bijvoorbeeld aan lokale projectleiders voor (één van) de vijf ketenaanpakken. Of aan een centrale zorgverlener voor de ketenaanpak 'Kind naar Gezond Gewicht'. De omvang van deze verwachte extra dienstverlening weten we nog niet. De verwachting is wel dat gemeenten de komende periode op basis van het aanvullend pakket opdrachten aan ons geven.

Uitvoering kennis- en adviesfunctie GGD (SPUK 14)

Het expertteam 'Vitaal ouder worden' heeft gemeenten geadviseerd over hoe we ouderen integraal kunnen meenemen in de GALA-plannen. Daarnaast adviseerde dit team over het volgende: de manier waarop we de specifieke doelen en de ketenaanpak 'Preventie' integraal kunnen benaderen om aan de bredere doelen van 'Vitaal ouder worden' te voldoen.

Specifiek binnen de uitvoering van de kennis- en adviesfunctie GGD (SPUK 14) hebben we hierop ingezet:

- Het versterken van de kennisfunctie van de GGD op het thema 'Vitaal ouder worden'.
- Het ontwikkelen en delen van kennis in de communicatie met en over ouderen.

We namen een specialist 'Vitaal ouder worden' aan. Deze specialist is onder andere betrokken geweest bij het opstellen van het regioplan en concretiseerde de visie van het expertteam. De specialist zorgde daarnaast voor verdieping en aansluiting op thema's in de programma's 'Wonen' en 'Ondersteuning en Zorg voor Ouderen (WOZO)'. Verder is de specialist ingezet als trekker van de coalitie 'Fitaal Wiis', onderdeel van de FPA.

Tot slot hebben we middelen van SPUK 14 gebruikt voor het creëren van een online toolbox 'Fitaal Wiis'. Met de inrichting van deze toolbox hebben in- en externe professionals voor de doelgroep ouderen toegang tot kennis over preventie.

Friese Preventieaanpak (FPA)

In het kader van het IZA en het GALA ligt er een opdracht om te werken aan een regionale preventie-infrastructuur. De eerste drie jaren is de FPA gefinancierd vanuit de subsidieregeling 'Preventiecoalities VWS'. Hiermee stimuleert het ministerie van VWS een structurele samenwerking op preventie tussen gemeenten en zorgverzekeraars.

In 2023 werkten we samen met gemeenten, de zorgverzekeraar en partners aan de doorontwikkeling van de FPA. Met als doel: realiseren van een duurzame regionale Friese Preventie-aanpak en daarmee een Friese preventie-infrastructuur. Op 23 november 2023 heeft de bestuurscommissie Gezondheid ingestemd met de inhoudelijke doorontwikkeling van de FPA en de bijbehorende begroting voor de komende drie jaren. Daarmee is de FPA de preventie-infrastructuur voor Fryslân.

De FPA heeft input geleverd voor het regioplan FrIZA. De opgaven 'Kansrijk opgroeien & gezond leven', 'Mentale gezondheid & veerkracht' en 'Gezond ouder worden' sluiten aan bij de koers en opgaven van de FPA. Een belangrijk fundament voor alle opgaven - het versterken van de sociale basis - brachten we vanuit de FPA verder. De vijf verplichte ketenaanpakken vanuit GALA hebben we in 2023 ondergebracht en geborgd binnen de coalities van de FPA. De coalitie 'Gezond leven' omvat de programma's 'Nuchtere Fries', 'Rookvrije generatie Fryslân' en 'Nuchter over gewicht'.

Valpreventie

In februari 2023 hebben we via een ZonMw-subsidie een provinciale projectleider valpreventie aan kunnen nemen. Deze ZonMw-subsidie had als doel het versterken van de kennis- en adviesfunctie van de GGD, in dit geval over valpreventie. Deze functie is in de loop van het jaar ontwikkeld naar een ketenregisseur valpreventie. Inmiddels valt deze functie onder de FPA.

Jeugdgezondheidszorg

JGZ levert een belangrijke bijdrage aan de preventieve gezondheidszorg van kinderen en jongeren tussen de -9 maanden en 18 jaar. Door gezondheidsonderzoeken signaleerden we vroegtijdige gezondheidsrisico's en anticipeerden we hierop met voorlichting en advies. Uit de uitgevoerde Jeugdgezondheidsmonitor in 2023 komen op een aantal punten zorgwekkende signalen naar voren, bijvoorbeeld als het gaat om de mentale gezondheid.

Een veranderend maatschappelijk landschap, sociale media, hoge werk- en schooldruk maken dat jongeren steeds kwetsbaarder worden. De druk die dit oplevert in de jeugdhulpketen heeft ook invloed op de JGZ. De vragen nemen toe, evenals de complexiteit en het belang van ketensamenwerking. Daarnaast verhoogt de krapte op de arbeidsmarkt de druk op de JGZ.

In 2023 hebben we daarom stevige stappen gezet om onze jeugdgezondheidszorg toekomstbestendig te houden. Zo hebben we met het programma 'JGZ 3.0' ingezet op een flexibel aanbod dat aansluit bij de behoefte van onze doelgroepen: minder zorg waar dat verantwoord kan en meer waar dat nodig is. Daarnaast hebben we stappen gemaakt als het gaat om taakdifferentiatie en collectieve preventie. Ook hebben we gewerkt aan verdere digitalisering, onder andere met de invoering van het digitale Mijn Kinddossier (MKD). Verder implementeerden we een methode voor gespreksvoering. Deze methode helpt professionals om - samen met (aanstaande) ouders, jongeren en andere professionals - de sterke kanten en ontwikkel- en zorgbehoeften van een kind of gezin in kaart te brengen.

Prenataal huisbezoek

De Wet Publieke Gezondheid verplicht gemeenten per 1 juli 2022 om zwangeren in een kwetsbare situatie een prenataal huisbezoek (PHB) aan te bieden. In 2023 heeft onze JGZ ingezet op het verder inbedden van het PHB in het bestaande 'Zorgpad Kwetsbare zwangeren' in elke regio. Dit heeft geleid tot uniforme afspraken met ruimte voor regionale en lokale verschillen.

Kansrijke Start

Sinds 2019 werken de Friese gemeenten samen aan de aanpak 'Kansrijke Start' voor de Fryske bern. Hiermee is Fryslân landelijk één van de koplopers. GGD Fryslân heeft de provinciale aanpak 'Kansrijke Start' als aanjager vormgegeven. Inmiddels is de aanpak opgenomen in het GALA en het IZA. Eind 2023 besloot de bestuurscommissie daarom dat de aanpak 'Kansrijke Start', inclusief de ketenaanpak en het lerend netwerk, vanaf 1 januari 2024 formeel valt onder de FPA (coalitie 'Ouderschap'). Wij leveren de coalitietrekker en de ketenregisseur.
De financiering vanuit de gemeenten loopt vanaf 1 januari 2024 via de Specifieke uitkering voor het IZA (SPUK IZA).

Nu Niet Zwanger

Nu Niet Zwanger (NNZ) is een programma dat professionals in het sociaal domein scholing en middelen biedt om met cliënten te praten over de onderwerpen kinderwens, seksualiteit en anticonceptie. Doel van dit programma is het voorkomen van onbedoelde zwangerschappen. NNZ is een belangrijk onderdeel van de aanpak 'Kansrijke Start' (coalitie 'Ouderschap' van de FPA). Het programma heeft in 2023 een vaste plek gekregen in de dagelijkse werkprocessen. Het ministerie van VWS financiert de landelijke uitrol en heeft NNZ ondergebracht bij GGD GHOR Nederland.

Rijksvaccinatieprogramma

GGD Fryslân voerde alle activiteiten met betrekking tot het Rijksvaccinatieprogramma (RVP) in 2023 uit. In het voor- en najaar deden we de groepsvaccinaties. We hebben de jongeren hiervoor individueel uitgenodigd. Tijdens deze groepsvaccinaties voerden we ook de inhaalcampagne voor de HPV-vaccinatie 10-18 jaar uit. Daarnaast troffen we voorbereidingen voor de uitvoering van de Rota-vaccinatie voor zuigelingen vanaf 2024.

Vaccinatiegraadcijfers en Informed consent

De vaccinatiegraad daalt landelijk en dit geldt ook voor Fryslân. De gemiddelde vaccinatiegraad in Fryslân zit wel boven het landelijke gemiddelde. Verdere interpretatie van deze data is lastig gelet op de invoering van het 'Informed consent' in 2022. 'Informed consent' betekent dat ouders en/of jongeren toestemming moeten geven voor het delen van gepersonaliseerde vaccinatiegegevens. In 2023 is in 3% van onze dossiers deze toestemming niet verleend. Het landelijke gemiddelde was 4,9%. In die gevallen verwerken we de gegevens dan ook anoniem en nemen we deze niet mee in de bepaling van de vaccinatiegraad van de RVP-vaccinaties.

Het ministerie van VWS startte naar aanleiding van de dalende vaccinatiegraad en vaccinatiebereidheid een onderzoek (SocioVax). De resultaten komen naar verwachting in de loop van 2024.

Maternale griepvaccinatie
We hebben vanaf 15 oktober 2023 de maternale griepvaccinatie, zonder medische indicatie, overgenomen van de huisarts. We hebben deze vaccinatie succesvol geïmplementeerd en evalueren dit medio 2024.

Adviesteam gezonde leefomgeving / Invoering Omgevingswet

In 2019 hebben we de lijn ingezet om onze adviesrol voor de gezonde leefomgeving te versterken. Met die lijn zijn we in 2023 doorgegaan. Ons adviesteam heeft zowel pro- als reactief advies gegeven over gemeentelijke visies, beleid, programma's en plannen. Ook is het team betrokken bij ruimtelijke omgevingsvraagstukken. Daarnaast heeft het adviesteam gewerkt aan kennis en opleiding, het opstellen van interne werkprocessen en zorgde het voor systeemaanpassingen. Verder werkte het team aan meer integrale advisering en maakte het regionale samenwerkingsafspraken in de provincie. Tot slot zette het adviesteam in op de in- en externe profilering van onze rol. Dit krijgt in 2024 een vervolg als de Omgevingswet ook daadwerkelijk ingaat. We verwachten dat het adviesteam hierbij een belangrijke rol krijgt.

In 2023 is de adviesrol van de GGD geëvalueerd. Hieruit zijn verschillende ontwikkel- en verbeterpunten naar voren gekomen. Deze nemen we mee in de doorontwikkeling van onze adviesrol. Verder is 'Gezonde leefomgeving' een belangrijke pijler geworden binnen het GALA. Wij zijn vanuit de doorontwikkeling van de FPA verantwoordelijk geworden voor de coalitie 'Gezonde leefomgeving'.

Maatschappelijke zorg (voorheen Zorg en Veiligheid)

Juridische grondslag voor gegevensdeling
Bij problemen rond personen met onbegrepen gedrag gelden vaak meerdere sociaaldomein-wetten. De juridische grondslag voor gegevensuitwisseling tussen deze wetten is nog niet voldoende wettelijk verankerd. De 'Wet aanpak meervoudige problematiek sociaal domein (Wams)' gaat dat hiaat vullen. De Wams is echter in 2023 met het vallen van het kabinet controversieel verklaard. Naar verwachting treedt deze wet pas in 2025 in werking. Gemeenten hebben landelijk en lokaal aangegeven dat ze de voorgestelde werkwijze van de Wams al wel willen invoeren. Hier gaan we in 2024 samen aan werken. Maatschappelijke zorg begeleidt dit proces voor gemeenten. Op die manier zorgen we voor een uniform en wettelijk correcte werkwijze.

We hebben de dienstverleningsovereenkomsten 'Meldpunt Zorgwekkend gedrag' en 'Collectieve taken Wet verplichte ggz' in 2023 positief geëvalueerd. Zowel de verwerking van de meldingen bij het meldpunt 'Zorgwekkend gedrag' als de uitvoering van de taken 'Wet verplichte ggz' gebeuren naar behoren. Gemeenten zien ook meerwaarde in het beleggen van deze taken bij één overkoepelende regionale partij. De opdrachtgevers hebben, na wederzijds goedkeuren, beide dienstverleningsovereenkomsten in januari 2024 verlengd en ondertekend.

Zodra we meer weten over de inwerkingtreding van de Wams, waardoor een taak voor het meldpunt 'Zorgwekkend gedrag' wettelijk wordt verankerd, overwegen we de taak van het meldpunt in de gemeenschappelijke regeling op te nemen.

Stip op de horizon
Gemeenten ervaren de laatste jaren steeds meer problemen rond personen met onbegrepen gedrag. GGD Fryslân is zich bewust van de maatschappelijke en bestuurlijke druk op dit onderwerp bij gemeenten. Om die reden besteedden wij tijdens onze bestuurlijke themasessie in december 2023 aandacht aan dit onderwerp. We bespraken in het bijzonder de vraag waar gemeenten hun prioriteiten stellen bij het oplossen van de problematiek. In 2024 organiseren wij meer van dit soort bijeenkomsten en besteden wij per bijeenkomst gerichter aandacht aan één specifiek deelonderwerp.

Aanvullend krijgen gemeenten in 2024 te maken met een aanvulling op de 'Wet Publieke Gezondheid (WPG)' als het gaat om suïcidepreventie. Dit wetsvoorstel verplicht gemeenten om meer beleid te maken op suïcidepreventie. Dit beleid moet dan ook beter aansluiten op landelijke initiatieven en adviezen. Friese gemeenten organiseren zelfstandig al veel activiteiten in het kader van suïcidepreventie. In 2024 benaderen en bevragen wij gemeenten hier meer over.

Tot slot let Maatschappelijke zorg nauwlettend op de ontwikkelingen in de uitwerking van de bouwstenen in het IZA. Wij verbinden de uitvoering van onze taken met die van het IZA. De uitwerking van de bouwstenen rond 'Mentale gezondheid', een onderwerp dat veel raakvlakken heeft met Maatschappelijke Zorg, gebeurt in de FPA. We maken daarin de verbinding door deel te nemen in de coalitie 'Mentale gezondheid'.

Infectieziektebestrijding

Het Ministerie van VWS heeft in 2023 via een SPUK incidentele middelen beschikbaar gesteld voor de versterking van de infectieziektebestrijding (IZB) 2023-2024. Deze middelen hebben wij ingezet voor personele capaciteit om zo de uitvoerende taken te versterken en de inrichting van IZB te optimaliseren. De schaarse artsencapaciteit blijft hierbij punt van aandacht. We geven hier in 2024 een vervolg aan.

Daarnaast leverden we het rapport voor de formatienormering op. De nieuwe norm leidt tot een stijging in de formatie. De ingezette versterking kan hier niet in voorzien. In 2024 praten we verder over het handelingsperspectief naar aanleiding van de uitkomsten van het rapport.

In opdracht van het ministerie van VWS voerden wij de maatregelen voor de coronabestrijding uit. Zo hebben we de werkzaamheden voor het vaccineren ingebed bij reizigers, beroepsvaccinaties en infectieziektebestrijding. Hiermee is een einde gekomen aan de coronauitvoeringsorganisatie van GGD Fryslân.

Integraal GGD-crisisplan en pandemische paraatheid

We startten met het opstellen van het integraal crisisplan. Dit plan richt zich op:
- optimalisatie van de (deel)planvorming;
- herziening van de crisismanagementorganisatie;
- invulling van de sleutelfunctionarissen (is nu onvoldoende).

Voor specifiek de opgeschaalde medisch milieukundige zorg organiseerden we het piket voor de 'Geneeskundig Adviseur Gevaarlijke Stoffen (GAGS)' samen met GGD Groningen en GGD Drenthe. We hebben voor dit piket onvoldoende functionarissen beschikbaar. We zijn begonnen met gesprekken over en onderzoek naar het opleiden van meer GAGS.

Het RIVM richtte in november de nieuwe 'Landelijke Functie Opschaling Infectieziektebestrijding (LFI)' op. De LFI voert regie op de voorbereiding van en geeft sturing aan de opschaling tijdens een pandemie. De LFI werkt hierbij nauw samen met de GGD'en. Wij volgen de ontwikkelingen, leveren input aan de LFI en bereiden ons voor op de aansluiting.

Herinrichting forensische geneeskunde

Niet alleen het takenpakket van de forensische geneeskunde veranderde in de afgelopen jaren, er is ook sprake van personele schaarste. Daarnaast was de wachtdienstregeling van 1999 niet meer passend. Daarom besloot het bestuur om deze regeling te vervangen door een passende structuur en beloning(systematiek). Met deze herinrichting hebben we een grote stap gezet richting een situatie die recht doet aan het werk binnen de forensische geneeskunde. De nieuwe situatie zorgde voor meer (sociale) zekerheid, een gezondere werkomgeving en een aantrekkelijk werkklimaat. Dit is noodzakelijk om de continuïteit en kwaliteit van de forensische zorg te garanderen.

Noord-Nederlandse samenwerking

Binnen de domeinen van de AGZ verstevigden en intensiveerden we de samenwerking met de noordelijke GGD'en op het gebied van: infectieziektebestrijding, milieu en gezondheid, forensische geneeskunde, seksuele gezondheid en TBC. We deden dit op zowel beleids- als uitvoeringsniveau.
Specifiek binnen de forensische geneeskunde startten we met het toewerken naar een gezamenlijke forensische geneeskunde Noord-Nederland. Hiervoor stelden we een projectleider aan en actualiseerden we de inrichting van onze eigen forensische geneeskunde.
Ook op het gebied van seksuele gezondheid regelde één noordelijke coördinator het samenbrengen van de werkprocessen van de drie GGD'en. Voor de TBC-zorg hebben we eind 2022 het samenvoegen van de noordelijke TBC-teams tot één functionele eenheid in gang gezet. In 2023 hebben we een coördinator aangesteld om hier concreet invulling aan te geven.

Publieke Gezondheidszorg Asielzoekers

GGD GHOR Nederland is sinds 2009 in opdracht van het 'Centraal Orgaan opvang asielzoekers (COA)' verantwoordelijk voor het (laten) uitvoeren van de 'Publieke Gezondheidszorg Asielzoekers (PGA)' op alle COA-opvanglocaties in Nederland. Regionale GGD'en en JGZ-organisaties voeren deze zorg uit. Binnen Fryslân waren er in 2023 zes AZC-locaties, twee noodopvanglocaties en drie crisisnoodpvanglocaties. Het is een roerig jaar geweest met het op- en afschalen van die opvanglocaties. Het aantal hulpvragen en de complexiteit van de problematiek neemt toe. De onvoorspelbaarheid van het aantal (tijdelijke) opvanglocaties en de aanwezige doelgroep maakt dat het uitdagend is om in de pas te blijven met de personele bezetting.

We hebben een start gemaakt met de uitvoering van de business case 'Toekomstbestendige PGA-JGZ'. Met als doel: ook de komende jaren goede jeugdgezondheidszorg blijven leveren aan een kwetsbare groep kinderen en hun ouders. We hebben binnen de huidige mogelijkheden zo goed mogelijk voldaan aan de opdracht en veel kinderen gezien, alleen niet altijd binnen de normtijd. Gezondheidsvoorlichtingen voerden we op praktisch alle locaties maximaal uit. Op het gebied van IZB hebben we extra ingezet op de aanpak van scabiës en implementeerden we de nieuwe landelijke ketenaanpak.

Inspecties kinderopvang, Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo), en technische hygiënezorg

In 2023 begonnen we steekproefsgewijs met de intensivering van de inspecties Gastouderopvang. We hebben de geplande inspecties Gastouderopvang uitgevoerd. We borgden hierbij de kwaliteit en tijdigheid in goede samenwerking met de gemeenten.
We voerden de geplande inspecties voor de Kinderopvang door personele omstandigheden voor 90% uit. De locaties waar we niet zijn geweest, bezoeken we in het eerste kwartaal van 2024. We hebben hierover tijdig met gemeenten en de onderwijsinspectie gecommuniceerd.
De overige toezichttaken – Wmo, tattoo/piercing, AZC's, schepen en seksbedrijven – hebben we conform contract of afspraak gedaan.

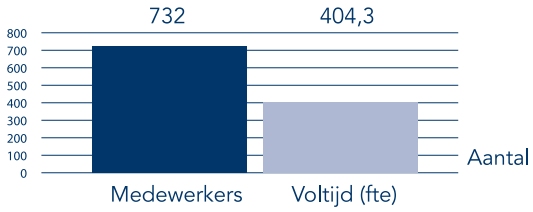
2.3. Wat heeft dit gekost?

	Begroting na 2e wijziging			Realisatie 2023		
	Lasten	**Baten**	**Saldo**	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**
Programma Gezondheid						
Pijler 1	16.525.237	14.530	16.510.707	20.915.494	4.745.157	16.170.337
Pijler 2	10.870.611	3.372.945	7.497.666	13.537.400	6.322.026	7.215.374
Pijler 3	1.675.443	1.016.515	658.928	8.632.563	7.909.847	722.716
Pijler 4	1.822.278	1.822.278	-	2.008.745	1.823.179	185.566
Doorbelasting tweede begrotingswijziging		181.645	-181.645			-
Toegerekende organisatiekosten	6.857.975	189.052	6.668.922	6.616.241	313.301	6.302.940
	37.751.544	6.596.965	31.154.578	51.710.443	21.113.510	30.596.933
Dekkingsmiddelen gezondheid						
Gemeentelijke bijdrage		28.352.577	-28.352.577		28.352.577	-28.352.577
		28.352.577	-28.352.577		28.352.577	-28.352.577
Totaal saldo van baten en lasten	37.751.544	34.949.542	2.802.002	51.710.443	49.466.087	2.244.357
Reservemutaties gezondheid	541.157	3.343.159	-2.802.002	570.838	2.985.146	-2.414.308
Gerealiseerd resultaat gezondheid	**38.292.701**	**38.292.701**	**-**	**52.281.282**	**52.451.233**	**-169.951**

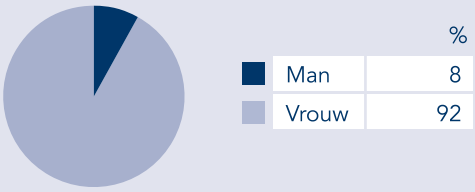
Voor een toelichting op de verschillen wordt verwezen naar bladzijde 60.

2.4. Feiten en cijfers programma Gezondheid

Cijfers medewerkers 2023

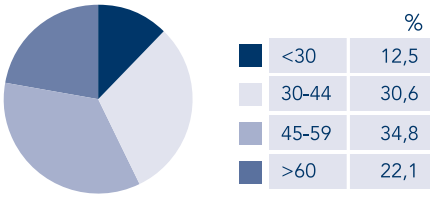

2. Aantal medewerkers	Aantal
Man	60
Vrouw	672

3. Leeftijdsopbouw	Aantal
< 30	91
30-44	224
45-59	255
> 60	162

Gemiddelde leeftijd: 47 jaar

4. Verzuimcijfers	2021	2022	2023
Verzuim %	4,34	7,03	8,42
Meldfrequentie	0,43	1,01	0,87

3. Programmaverantwoording Crisisbeheersing

3.1. Algemeen

De afdeling Crisisbeheersing[1] speelde een grote rol in uiteenlopende typen crises. In 2023 zijn we onder andere betrokken geweest bij de coördinatie van een vogelgriepuitbraak in Fryslân en de opvang van vluchtelingen. Daarnaast was de Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de Regio (GHOR) in het eerste kwartaal van 2023, door een aanwijzing van de minister, nog verantwoordelijk voor maatregelen om de coronacrisis te bestrijden. Verder is onze crisisorganisatie ingezet bij kortdurende crises. Denk aan de stroomuitval op Vlieland een aantal grote branden.

Crisisbeheersing is als werk- en vakgebied continu in beweging. In 2023 is de Veiligheidsstrategie van het Koninkrijk der Nederlanden 2023-2029 opgeleverd. Daarin staat dat de kans relatief groot is dat er de komende jaren gebeurtenissen plaatsvinden die de nationale veiligheid raken. Volgens het Rijk vraagt dit om versterking van crisisbeheersing, een hogere paraatheid en een weerbare samenleving. Voor het borgen en professionaliseren van crisisbeheersing ontvangen de 25 Veiligheidsregio's daarom met ingang van 2023 structureel extra BDUR-middelen (Brede DoelUitkering Rampenbestrijding). Dit is een grote impuls voor het versterken en toekomstbestendig maken van de afdeling Crisisbeheersing en de crisisorganisatie in Fryslân.

Het jaar 2023 stond voor ons in het teken van het werven, selecteren en verwelkomen van veel nieuwe collega's. Gelet op de huidige krappe arbeidsmarkt, zijn we blij met dit mooie resultaat. Aan de andere kant zien we ook een groot verloop in de crisisorganisatie. Het lukt ons nog steeds om de piketten te bezetten, maar dit biedt geen garanties voor de toekomst. Uiteraard doen we er alles aan om onze crisisfunctionarissen aan ons te binden.

De extra toegekende BDUR-middelen zijn ook bedoeld voor het versterken van de informatiepositie van Veiligheidsregio's. Rampen en crises hebben namelijk laten zien dat een goede informatiepositie belangrijk is, inclusief een goede bovenregionale en landelijke informatiepositie. In 2023 startten we daarom een project met als doel: het inrichten van een 24/7 Veiligheidsinformatieknooppunt Fryslân (VIK Fryslân). Dit knooppunt is in het derde kwartaal van 2024 operationeel.

In de 'Meerjarenkoers 2023-2026' werken we met vijf speerpunten. Hieronder vertellen we per speerpunt wat we in 2023 hebben bereikt. We leggen eerst nog verantwoording af over de versterking van de afdeling Crisisbeheersing met de extra BDUR-middelen, op basis van de eerste begrotingswijziging.

3.2. Wat hebben wij bereikt in 2023?

Versterking afdeling Crisisbeheersing met extra BDUR-middelen

Formatie afdeling Crisisbeheersing uitgebreid

In 2023 hebben de 25 Veiligheidsregio's extra gelden van het Rijk ontvangen voor het verster-ken van de (boven)regionale en landelijke crisisbeheersing en informatiepositie. Wij hebben dit extra geld gebruikt voor het versterken van onze afdeling Crisisbeheersing en voor het borgen van onze informatiepositie (inrichten VIK). Hierdoor zijn we regionaal robuuster gewor-den en dragen we actief bij aan bovenregionale en landelijke crisisbeheersing.

[1] Inclusief de taken voor bevolkingszorg en Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de Regio (GHOR).

Wij zijn 24/7 alert en paraat

Wij beschikken over een robuuste crisisorganisatie en voldoende personeel. Daarmee staan we 24/7 paraat.

Bezetting en vakbekwaamheid crisisorganisatie

Net als voorgaande jaren kende de crisisorganisatie in 2023 een groot verloop. Desondanks lukte het ons de piketgroepen te bezetten met passend personeel. De crisisorganisatie was daardoor ook in 2023 weer 24/7 paraat.
We hechten veel waarde aan voortdurende professionele ontwikkeling. Daarom investeren we in opleiding en training van onze crisisfunctionarissen. Tijdens de coronacrisis kwamen de vakbekwaamheidsactiviteiten voor de crisisfunctionarissen onder druk te staan. In 2023 voerden we weer een volledig vakbekwaamheidsprogramma uit. We organiseerden onder andere vier grote vaartuigoefeningen voor het jaarthema 'incidentbestrijding op het water'.

Inzetten van de crisisorganisatie

De crisisorganisatie is zeven keer ingezet bij een GRIP 1 situatie. Het ging in die gevallen om zeer grote branden, uitval van stroom en een groot verkeersongeval.
De crisisorganisatie kwam ook in actie bij situaties die geen GRIP zijn, maar wel om afstemming vragen. Denk aan de storm Poly en de brand aan boord van het autoschip Fremantle Highway op de Noordzee, ter hoogte van Ameland.

Taken Veiligheidsregio Fryslân voor crisisnoodopvang en Oekraïne

De afdeling Crisisbeheersing heeft in 2023 de crisisnoodopvang (CNO) voor asielzoekers (Harlingen en Drachten) geëxploiteerd en de coördinatie voor ontheemden uit Oekraïne (HUB: coördinatie cijfers) verzorgd. De CNO's in Harlingen en Drachten droegen we respectievelijk op 15 en 31 december 2023 over aan het COA. Per 31 december 2023 hebben we de coördinatie voor ontheemden uit Oekraïne overgedragen aan de gemeente Heerenveen. We vervullen per die data geen taken meer voor de CNO's en Oekraïne.

VRF voldoet bij crisisopschaling aan toetsingskader Inspectie JenV

Naar aanleiding van een verzoek van de Inspectie Justitie en Veiligheid hebben wij 'rode draden-analyses' aangeleverd over de jaren 2019 tot en met 2022. De Inspectie heeft ons laten weten dat VRF bij crisisopschaling aan alle vereisten uit het toetsingskader van de Inspectie voldoet.

Wij dragen bij aan het voorkomen van crisis

Wij adviseren en informeren inwoners, gemeenten, instellingen en andere partijen in ons netwerk. Met als doel: meer veiligheid en bewustzijn.

Het opstellen en actualiseren van planvorming

Het bestuur stelde de deelplannen 'Bevolkingszorg' en 'Crisiscommunicatie' vast. Met deze plannen hebben we een belangrijke stap gezet in het verhogen van de kwaliteit van de crisisorganisatie. Crisiscommunicatie is nu een eigenstandig proces. Op die manier sluiten we beter aan én kunnen we efficiënter en effectiever inspelen op de maatschappelijke ontwikkelingen met betrekking tot informatie en communicatie tijdens een crisis.

Daarnaast stelden we een nieuw deelplan 'Geneeskundige zorg' op. In dit plan staat waar de crisisfunctionarissen, die werken voor de GHOR, verantwoordelijk voor zijn. Dit plan was vertraagd door de coronacrisis.

Het Bestuurlijk Waddenzee Overleg (BWO) heeft een nieuw digitaal Incidentbestrijdingsplan (IBP) vastgesteld. Het BWO heeft het risicoprofiel voor de Waddenzee uit 2019 gebruikt als input voor dit nieuwe plan. Ook zijn de aanbevelingen uit de evaluatie van de calamiteit met de MSC Zoë in het plan verwerkt. Daarnaast legden we de verbinding met de bestrijdingsplannen Noordzee en IJsselmeergebied. Het nieuwe IBP vervangt het oude plan uit 2016.

Mobiliteits- en crowdmanagementplan Elfstedentocht per schaats
De burgemeesters van de Elfstedentochtgemeenten hebben opdracht gegeven om in 2023 een eenduidig en uniform mobiliteits- en crowdmanagementplan op te stellen voor iedere Elfstedentochtgemeente. De betrokken gemeenten voeren deze opdracht uit onder onze regie. Het proces is iets vertraagd, maar we verwachten het plan af te ronden in het derde kwartaal van 2024. Aansluitend aan deze afronding organiseren we een bestuurlijke doorloopsessie met de betrokken burgemeesters.

Risicocommunicatie aan inwoners
In 2023 communiceerden wij regelmatig met Friese inwoners over risico's uit ons 'Regionaal Risicoprofiel' en naar aanleiding van urgente onderwerpen en actualiteiten. Hierbij hebben wij gebruik gemaakt van diverse online campagnes. Steeds meer inwoners bekijken onze website www.vrfryslan.nl/laatjenietverrassen en onze social mediakanalen.

Wij werken duurzaam en omgevingsbewust

Wij zijn een wendbare organisatie die alert is op landelijke en maatschappelijke ontwikkelingen, die inspeelt op nieuwe risico's en trends en die deze toepast in de praktijk en in de bedrijfsvoering.

Project hoogwater en evacuatie: evacuatiestrategieën en handelingsperspectieven
Het bestuur heeft eerder de impactanalyse hoogwater vastgesteld. Deze impactanalyse vormt nu de input voor het uitwerken van evacuatiestrategieën en handelingsperspectieven. Als eerste doen we dit voor Ameland en de kustzone van de Waddenzee. Het resultaat hiervan gebruiken we als input voor de andere Friese gemeenten. Daarnaast werken we met de 'Integrale waterveiligheidsstrategie Waddeneilanden (Deltaprogramma)'. In het Deltaprogramma 2021 staat dat we voor elk Waddeneiland een integrale waterveiligheidsstrategie moeten opstellen voor hoogwater en overstromingen. Inmiddels ligt er, naar aanleiding van uitgevoerde pilots, rapportage voor een binnendijks gebied (Ameland) en voor een buitendijks gebied (Vlieland).

Toekomstverkenning crisisbeheersing in Fryslân
Samen met Planbureau Fryslân en diverse samenwerkingspartners startten de afdeling Crisisbeheersing en Brandweer Fryslân in 2023 het volgende project: de landelijke toekomstverkenning van het Nederlands Instituut Publieke Veiligheid (NIPV) vertalen naar de situatie in Fryslân. Dit sluit aan bij onze intrinsieke motivatie om voor onze organisatieonderdelen:

- strategisch vooruit te kijken;
- vroegtijdig veranderingen te signaleren;
- en daarop in te spelen.

Gezamenlijk hebben we helder gekregen welke trends specifiek voor Fryslân relevant zijn en daarmee het meest relevant voor de toekomst van VRF. We hebben uiteindelijk vier scenario's geschetst die op 4 oktober met de bestuurscommissie Veiligheid zijn gedeeld. In 2024 gaan we verder met deze vier scenario's aan de slag om zo de focus voor crisisbeheersing in Fryslân voor de komende jaren te bepalen.

Wij zetten de netwerksamenleving centraal

Wij verbinden burgers, gemeenten, bedrijven en instellingen, werken met hen samen en benutten elkaars kennis en expertise voor, tijdens en na een incident of crisis.

Samenwerken in netwerken
Recente crises zijn steeds vaker langdurig en grensoverschrijdend. En vereisen meer netwerk-samenwerking tussen de vele publieke en private partners. Netwerksamenwerking komt ook als prioritair thema naar voren in het eindrapport van de 'Evaluatiecommissie Wet Veiligheidsregio's' en het 'Beleidsplan VRF 2023-2026', maar ook in de nieuwe landelijke 'Agenda Crisisbeheersing 2024-2029'. Voor VRF is deze rol niet nieuw. We willen hier structureel in investeren nu er veel meer crisispartners zijn. Daarom maakten we in 2023 de vele netwerken waarin VRF zich begeeft inzichtelijk en stelden we de nieuwe "Netwerkstrategie en netwerkanalyse" op. Deze strategie gaat ons helpen om prioriteiten te stellen en sturing te geven aan onze netwerksamenwerking.

Wij werken informatiegestuurd met betrouwbare data

Wij ontwikkelen ons tot een informatieknooppunt en werken zoveel mogelijk met betrouwbare data.

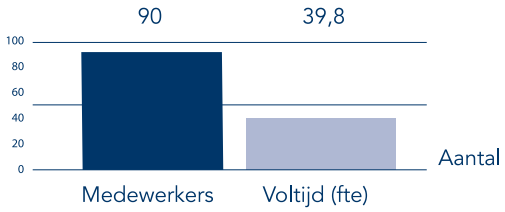
Eerste stappen gezet op weg naar operationeel Veiligheidsinformatieknooppunt 2024
In de 'Meerjarenkoers 2023-2026' van VRF is als ambitie opgenomen dat we een Veiligheidsinformatieknooppunt (VIK) inrichten dat 24/7 operationeel is. Dit VIK wordt aangesloten op het - ook nog te ontwikkelen - landelijke Knooppunt Coördinatie Regio's en Rijk (KCR-2). Met als doel dat we aan het einde van deze beleidsperiode bij een crisis werken vanuit een centraal informatiebeeld. In 2023 hebben we de eerste stappen gezet op weg naar een operationeel VIK. We hebben passend personeel geworven en een plan van aanpak opgesteld. Ook hebben we meegedaan aan een landelijke pilot rond de jaarwisseling.

3.3. Wat heeft dit gekost?

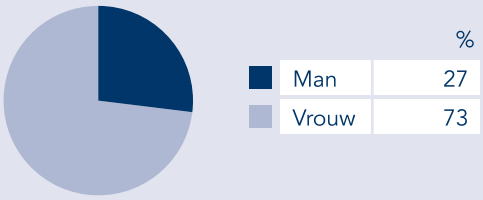
	Begroting na 2e wijziging			Realisatie 2023		
	Lasten	**Baten**	**Saldo**	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**
Programma Crisisbeheersing						
Producten Crisisbeheersing	6.657.572	216.401	6.441.171	32.490.243	26.921.459	5.568.784
Doorbelasting tweede begrotingswijziging	-	585.969	-585.969			-
Toegerekende organisatiekosten	1.033.149	28.481	1.004.669	1.288.023	47.199	1.240.825
	7.690.722	830.851	6.859.871	33.778.266	26.968.657	6.809.609
Dekkingsmiddelen crisisbeheersing						
Rijksbijdrage BDUR		4.651.387	-4.651.387		4.760.109	-4.760.109
Gemeentelijke bijdrage		2.794.979	-2.794.979		2.794.979	-2.794.979
		7.446.366	-7.446.366		7.555.088	-7.555.088
Totaal saldo van baten en lasten	7.690.722	8.277.216	-586.495	33.778.266	34.523.745	-745.479
Reservemutaties crisisbeheersing	919.208	332.713	586.495	923.679	318.839	604.841
Gerealiseerd resultaat crisisbeheersing	**8.609.930**	**8.609.929**	**-**	**34.701.945**	**34.842.584**	**-140.638**

3.4. Feiten en cijfers programma Crisisbeheersing

Cijfers medewerkers 2023

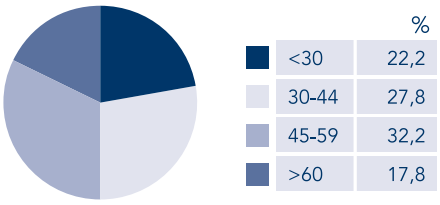

2. Aantal medewerkers	Aantal
Man	24
Vrouw	66

3. Leeftijdsopbouw	Aantal
< 30	20
30-44	25
45-59	29
> 60	16

Gemiddelde leeftijd: 45 jaar

4. Verzuimcijfers	2021	2022	2023
Verzuim %	11,96	6,88	3,36
Meldfrequentie	0,36	0,63	0,88

Activiteiten 2023

Feiten en cijfers programma Crisisbeheersing	Aantal
GRIP-inzetten	7
Niet GRIP-inzetten	3

4. Programmaverantwoording Brandweer

4.1. Algemeen

Brandweer Fryslân had in 2023 qua aantal incidenten een vergelijkbaar druk jaar ten opzichte van het jaar ervoor. Bij meerdere grote en complexe incidenten is veel van onze organisatie gevraagd. Denk aan de brand bij een voedselproductiebedrijf in Oosterwolde en de brand in een appartementencomplex op Vlieland. De inzet en betrokkenheid van onze vrijwilligers verdient wederom een groot compliment. Het werven van nieuwe vrijwilligers en repressieve beroepsmedewerkers verliep op regionaal niveau voorspoedig. In het licht van de huidige krappe arbeidsmarkt is dat een mooi resultaat waar we trots op zijn. Desondanks kan de bezetting op lokaal niveau fluctueren en biedt het geen garantie. Onze kerntaken - advisering in het kader van brandveiligheid, evenementen en omgevingsveiligheid en toezicht in het kader van brandveiligheid - laten een vergelijkbare vraag met het jaar ervoor zien. We waren goed in staat aan deze vraag te voldoen.

4.2. Wat hebben wij bereikt in 2023?

Urgentie natuurbrandbeheersing

Landelijk is de urgentie van natuurbrandbeheersing erkend. De krachten zijn gebundeld om de weerbaarheid tegen natuurbranden te vergroten. Dit resulteerde in een landelijke visie. Wij hebben vervolgens bijgedragen aan het landelijke uitvoeringsplan hiervan. In juni hebben we het convenant 'Natuurbrandbeheersing Fryslân' ondertekend. Dit hebben we samen gedaan met vijf natuurbeheerorganisaties, Provincie Fryslân en de twaalf Friese gemeenten met een hoog risico op natuurbranden. Door dit convenant te ondertekenen, benadrukken de betrokken partijen het belang van gezamenlijke inspanningen om natuurbranden te voorkomen en te bestrijden.

Daarnaast stemde het bestuur in oktober in met onze voorstellen om de repressieve slagkracht en de kennisontwikkeling van natuurbrandbeheersing te versterken. Eerder maakten we al kaders en met dit besluit konden we in 2023 in totaal acht natuurbrandbestrijdingsvoertuigen bestellen. Ook besloot het bestuur om piketfuncties voor de functies adviseur en informatie-manager in te stellen. Deze functionarissen leveren bij natuurbranden ondersteuning bij de bestrijding. Tot slot voerden we de gebiedsgerichte aanpak, bijvoorbeeld in Gaasterland en het Drents-Friese Wold, conform planning verder uit.

Verdere voorbereiding op energietransitie

De overgang van fossiele brandstoffen naar hernieuwbare bronnen levert meerdere nieuwe vraagstukken op. Ook brengt het nieuwe veiligheidsrisico's met zich mee. Hier hebben we ons als volgt verder op voorbereid:

- We namen deel aan de Vergunning-Toezicht- Handhaving (VTH)-overleggen van gemeenten, onder andere om te bespreken hoe we eerder betrokken raken bij energietransitie-gerelateerde onderwerpen.
- De repressieve dienst heeft uitleg gekregen over initiatieven met nieuwe energievormen en over hoe we dit type incidenten zo veilig mogelijk kunnen bestrijden.
- Collega's zijn als trainers energietransitie opgeleid om brandweerposten te ondersteunen bij hun oefeningen op dit gebied.
- Bevelvoerders hebben training gekregen in het herkennen van de risico's bij het transport van waterstof over de weg.
- In 3Noord-verband startten we met voorbereidingen om het thema 'waterstof' in woon-wijken in onze adviestaak te integreren.

We hebben de eerste energietransitie-gerelateerde incidenten al achter de rug en dat onderstreept het belang van deze inspanningen. We hebben bijvoorbeeld te maken gehad met brand en ongevallen met elektrische auto's en andere vaar- en voertuigen.

Verder hebben we in 2023 gereflecteerd op het landelijke programmaplan voor een veilige energietransitie. Dit zijn de acties die daaruit voortkomen:

- Het beter betrokken raken in de voorfase van energie-gerelateerde initiatieven.
- Het breder integreren van energietransitie in onze eigen vakbekwaamheids- en voorlichtingsactiviteiten.
- Het afstemmen van materialen die horen bij het bestrijden van een energietransitie-gerelateerd incident.

In 2024 starten we met de uitvoering van deze acties.

Project Toekomstverkenning Veiligheid van start

Samen met Planbureau Fryslân startten Crisisbeheersing en Brandweer Fryslân in 2023 het project 'Toekomstverkenning Veiligheid'. Met als doel: landelijke toekomstverkenningen vertalen naar de situatie in Fryslân. De eerste fase bestond uit onderzoek. Welke trends zijn specifiek voor Fryslân relevant en tot welke extreme toekomstscenario's kunnen die leiden? Hierna hebben we deze toekomstscenario's gebruikt om concrete acties te formuleren. Acties die nodig zijn om de brandweer- en crisisorganisatie beter voor te bereiden op de toekomst. Dit tweede deel van het project loopt door in 2024.

Samenleving bewust maken van brandveiligheid met Brandveilig Leven

Met het uitvoeringsprogramma 'Brandveilig Leven (BVL)' willen we de Friese samenleving bewuster maken van brandveiligheid. In 2023 hebben we dan ook volop voorlichting gegeven aan diverse doelgroepen, van jong tot oud. In totaal zijn zo'n negentienduizend mensen bereikt. Verder hebben we een aantal specifieke activiteiten afgerond.

Zo hebben we bijvoorbeeld in een pop-up-store in Heerenveen brandgevaarlijke situaties in een huiselijke omgeving laten zien. Bezoekers konden ter plekke in gesprek met de aanwezige brandweermensen over hun eigen brandveiligheid thuis. Daarnaast was er de finale van de 'Technasium Brandweer Award'. Tweedejaars leerlingen hebben gewerkt aan een prototype van een voorziening die de brandweer in de toekomst kan helpen bij haar taken. De prijs ging naar CSG Liudger uit Drachten. Tot slot hebben we de mobiele escaperoom 'Room18' officieel in gebruik genomen. Studenten van de NHL ontwierpen deze.

Bouwagenda hervat

We hebben de eerste tranche van de bouwagenda na een pauze weer hervat. Aanbestedingen voor de locaties Langweer, Makkum en Drachten rondden we af en bij laatstgenoemde zijn we gestart met de verbouw. De nieuwbouw van Langweer en Makkum start begin 2024.
Verder hebben we de blauwdruk van het basisontwerp voor kazernes ontwikkeld tot een meer compacte, maar nog steeds doeltreffende, variant. Met deze compacte variant reduceren we toekomstige bouwkosten.

Communicatieapparatuur vervangen

In 2023 vervingen we de portofoons waarmee we communiceren tijdens een incident. Deze grote vervangingsactie van 1200 portofoons op meer dan 200 voertuigen en 66 locaties is voorspoedig gegaan. C2000 is het landelijke digitale communicatienetwerk voor hulpdiensten. Hoewel dit systeem binnen de brandweer naar behoren functioneert, zijn er landelijk problemen en kwetsbaarheden vastgesteld. Omdat C2000 aan het eind van de technische levensduur zit, heeft de minister van Justitie en Veiligheid laten weten dat het systeem vervangen wordt door het nieuwe communicatiesysteem Noova. De implementatie hiervan is uitgesteld. We kunnen dit uitstel goed opvangen met onze nieuwe portofoons. In de loop van 2024 moet blijken welke andere gevolgen dit uitstel heeft.

Evaluatie aangepaste organisatie-inrichting

Sinds september 2021 werken we in een aangepaste organisatie-inrichting. Dit doen we om de organisatie toekomstbestendiger te maken en om de dagelijkse aansturing van de organisatie te versterken. Concreet houdt de nieuwe organisatie-inrichting het volgende in:

- We hebben vier geografische gebieden teruggebracht naar twee.
- We kennen nu drie functionele gebieden in plaats van vier.

In 2023 hebben we deze aangepaste organisatiestructuur geëvalueerd. Medewerkers ervaren de structuur als logisch en zien dat de organisatie zich positief ontwikkelt. Dit is ook terug te zien in de resultaten van het medewerkerswaarderingsonderzoek 'Great Place to Work'.

Voorbereidingen op komst Omgevingswet

In 2023 hebben we ons verder voorbereid op de inwerkingtreding van de Omgevingswet. Samen met gemeenten, Provincie Fryslân en de Fryske Utfieringstsjinst Miljeu en Omjouwing (FUMO) hebben we de digitale werkprocessen en systemen - Digitaal Stelsel Omgevingswet - getest. Ook werkten we met meerdere gemeenten samen in pilots en projecten om nieuwe werkvormen en producten te testen. Denk bijvoorbeeld aan omgevingsplannen en omgevingstafels. Daarnaast hebben we de adviesproducten, die we leveren aan het bevoegd gezag, voorbereid en aangepast. Tot slot ontvingen de medewerkers van risicobeheersing voor de betreffende brandveiligheidswerkzaamheden zodanige scholing dat zij voldoen aan landelijke kwaliteitscriteria.

Aantoonbare vakbekwaamheid

Meerdere ontwikkelingen hebben er in 2023 aan bijgedragen dat vakbekwaamheid verder aantoonbaar is gemaakt. We brachten de data voor het registreren van oefenmomenten op orde. In 2024 werken we toe naar het ontsluiten van deze gegevens. Hiernaast implementeerden we 'waar-staan-wij-momenten'. Tijdens deze oefenmomenten houden ploegen kritisch hun eigen vakbekwaamheid tegen het licht. Met als doel: de oefenbehoefte bepalen en de oefenplanning daarop aanpassen.
Tot slot hebben we samen met de afdeling Risicobeheersing/planvorming voor iedere brandweerpost inzichtelijk gemaakt welke risico's zich in het uitrukgebied voordoen.
Denk bijvoorbeeld aan natuurgebieden en industrie. Op basis van deze informatie richtten we de oefenplanning van de betreffende brandweerpost op maat in.

Advisering en toezicht

Een van de kerntaken van Brandweer Fryslân is het adviseren van het bevoegd gezag op terreinen als brandveiligheid, evenementveiligheid en omgevingsveiligheid. Hiervoor hebben we afspraken met gemeenten en de provincie over de wijze van aanleveren, termijnen en andere kwaliteitseisen. In aanloop naar de Omgevingswet en onder de vlag van de Friese preventieaanpak (FPA), hebben we deze afspraken in 2023 herzien, aangepast en getest.

Onderstaande tabel laat zien dat het aantal adviesaanvragen in 2023 vergelijkbaar is geweest met het jaar ervoor en met de periode van voor de coronacrisis. Ditzelfde geldt voor het aantal uitgevoerde controles brandveiligheid. De lichte toename in adviesaanvragen omgevingsveiligheid ten opzichte van 2022 komt vermoedelijk doordat de inwerkingtreding van de Omgevingswet in het verschiet lag. Het iets hogere aantal hercontroles brandveiligheid valt te verklaren doordat we een inhaalslag moesten doen na de ontstane achterstanden door de coronacrisis. We konden in 2023 goed voldoen aan de totale vraag.

Productgroepen	**Advisering Risicobeheersing Aantal producten/adviezen**				
	2023	**2022**	**2021**	**2020**	**2019**
Advisering omgevingsveiligheid	402	320	350	329	276
Advisering brandveiligheid	1.153	1.260	1.005	1.159	1.121
Advisering evenementen	237	221	40	68	234
Toezicht brandveiligheid - controles	789	820	839	716	767
Toezicht brandveiligheid - hercontroles	489	413	253	241	369

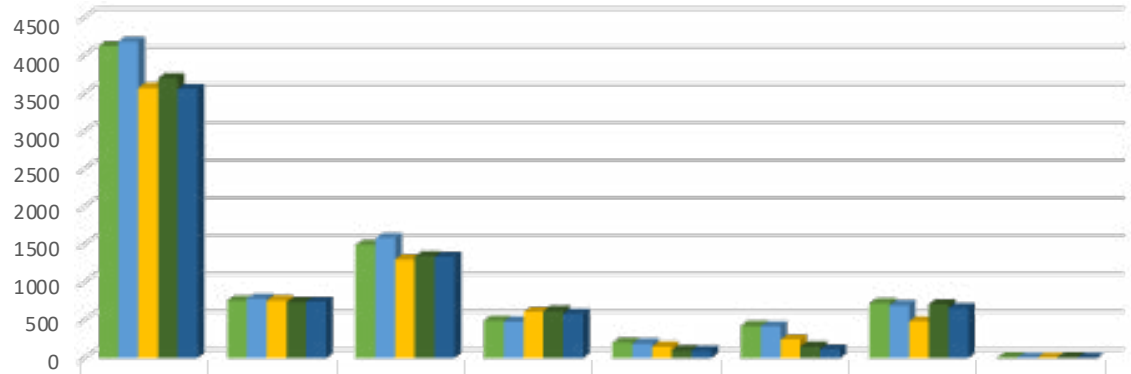
4.3. Repressie

Net als vorig jaar was 2023 een druk jaar waarbij het regelmatig voorkwam dat impactvolle incidenten elkaar in een korte periode opvolgden. Zo waren er meerdere zeer grote branden, (verkeers)ongevallen, incidenten op het water en branden op de Waddeneilanden. In totaal zijn we 4126 keer gealarmeerd en dat is vergelijkbaar met vorig jaar. Wat opvalt is dat we steeds vaker voor gezondheidshulpvragen gealarmeerd worden. Het gaat dan voornamelijk om til-assistentie voor de ambulance. De toename in alarmeringen met de classificatie leefmilieu lijkt verband te hebben met steeds vaker voorkomende extreme weersomstandigheden, bijvoorbeeld stormschade of wateroverlast.

Anders dan voorgaande jaren is 2023 een meer regulier jaar geweest, zonder opvallende drukke periodes. De stormen hadden bijvoorbeeld geen grote effecten en ook waren er niet opvallend veel natuurbranden in de zomer. Desondanks hebben meerdere brandweerposten drukke periodes gekend. We kunnen niet vaak genoeg herhalen hoe trots we op onze vrijwilligers en beroepsmedewerkers zijn.

We hebben, getoetst aan de tijden van het dekkingsplan, in 92% van de prio 1- brandmeldingen een opkomsttijd gerealiseerd die binnen de normtijd voor het betreffende risicogebied ligt. Voor de prio 1-meldingen waar technische hulpverlening nodig is, lukte dit in 97% van de gevallen.

Aantal alarmeringen periode januari t/m december

	Totaal	Alarm	Brand	Dienstverlening	Gezondheid shulpvraag	Leefmilieu	Ongeval	Veiligheid / openb. orde
2023	4126	759	1496	497	205	427	729	13
2022	4185	786	1588	485	195	421	699	11
2021	3573	765	1305	613	153	245	487	5
2020	3700	741	1349	625	104	153	715	13
2019	3559	747	1339	588	102	116	664	3

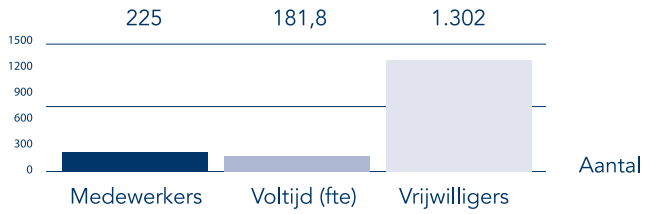
Bron: kerncijfers incidenten NIPV

4.4. Wat heeft dit gekost?

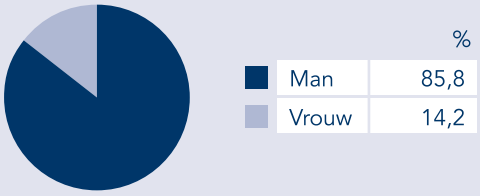
	Begroting na 2e wijziging			Realisatie 2023		
	Lasten	**Baten**	**Saldo**	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**
Programma Brandweer						
Producten Brandweer	40.351.492	928.503	39.422.989	38.954.626	1.280.561	37.674.065
Doorbelasting tweede begrotingswijziging	-	1.897.124	-1.897.124			-
Toegerekende organisatiekosten	9.921.797	273.512	9.648.285	9.572.068	453.270	9.118.799
	50.273.289	3.099.139	47.174.150	48.526.694	1.733.831	46.792.863
Dekkingsmiddelen Brandweer						
Rijksbijdrage BDUR		5.071.714	-5.071.714		5.248.501	-5.248.501
Gemeentelijke bijdrage		42.384.577	-42.384.577		42.384.576	-42.384.576
		47.456.291	-47.456.291		47.633.077	-47.633.077
Totaal saldo van baten en lasten	50.273.289	50.555.430	-282.141	48.526.694	49.366.908	-840.214
Reservemutaties Brandweer	3.055.447	2.773.306	282.141	3.098.389	2.510.064	588.324
Gerealiseerd resultaat Brandweer	**53.328.736**	**53.328.736**	**-**	**51.625.083**	**51.876.972**	**-251.889**

4.5. Feiten en cijfers programma Brandweer

Cijfers medewerkers 2023

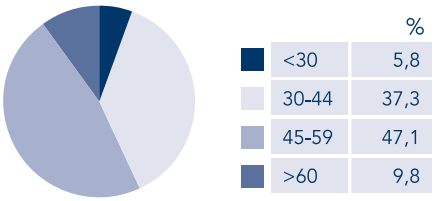

2. Aantal medewerkers	Aantal
Man	193
Vrouw	32

3. Leeftijdsopbouw	Aantal
< 30	13
30-44	84
45-59	106
> 60	22

Gemiddelde leeftijd: 42 jaar

4. Verzuimcijfers	2021	2022	2023
Verzuim %	2,33	4,62	4,28
Meldfrequentie	0,38	0,75	0,49

5. Paragrafen

5.1. Financiering

Beleid

De kaders voor financiering zijn gebaseerd op de 'Wet Financiering Decentrale Overheden' en de daaruit voortvloeiende uitvoeringsregelingen. Het eigen treasury-beleid van Veiligheidsregio Fryslân is vastgelegd in de financiële verordening. Daarin hebben we afgesproken dat het dagelijks bestuur bij het aantrekken van middelen de volgende kaders in acht neemt:

- Voor het aantrekken van financieringen met een looptijd langer dan één jaar vragen we tenminste twee prijsopgaven bij verschillende financiële instellingen op.
- We maken geen gebruik van financiële derivaten als bedoeld in artikel 1, onder c, van de Wet financiering decentrale overheden.

Met ons financieringsbeleid willen we de risico's voor langere tijd afdekken met vastrentende leningen. De omvang en looptijd van deze leningen stemmen we af op de omvang en levensduur van de materiële vaste activa en plannen we binnen de kaders voor de renterisiconorm.

Leningenportefeuille

In 2023 trokken we geen nieuwe langlopende lening aan. Het verloop van de leningportefeuille is daarmee als volgt:

Saldo per 1 januari	€	55.774.985	
Opname	€	0	+
Reguliere aflossingen	€	5.587.803	-/-
Saldo per 31 december	**€**	**50.187.182**	

Rente

a	De externe rentelasten over de korte en lange financiering				€ 863.133
b	De externe rentebaten (idem)			-/-	€ 0
	Saldo rentelasten en rentebaten				**€ 863.133**
c1	De rente die aan de facilitaire grondexploitaties (kostenverhaal) **moet** worden doorberekend	-/-	€ 0		
c2	De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld **moet** worden toegerekend	-/-	€ 0		
c3	De rentebaat van doorverstrekte leningen, als daar een specifieke lening voor is aangetrokken (= projectfinanciering), die aan het betreffende taakveld **moet** worden toegerekend	+/+	€ 0		
	Aan taakvelden toe te rekenen externe rente				**€ 0**
d1	Rente over eigen vermogen			+/+	€ 0
d2	Rente over voorzieningen			+/+	€ 203.588
	Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente				**€ 1.066.721**
e	De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)			-/-	€ 1.280.263
f	**Renteresultaat op het taakveld Treasury**				**€ 213.542**

We hanteren een omslagrente van 2% voor het toerekenen van rente aan de programma's. De werkelijke omslagrente wijkt niet significant af van het begrootte percentage.

Kasgeldlimiet

Bij het begrotingstotaal (primitieve begroting) van € 89.800.000 is de kasgeldlimiet voor 2023 uitgekomen op € 7.400.00 (8,2%). Gedurende het jaar is geen sprake geweest van een netto vlottende schuld. We hebben de kasgeldlimiet in 2023 daarom niet overschreden.

Renterisiconorm

De renterisiconorm voor 2023 stond op 20% van het begrotingstotaal, oftewel € 18.000.000. Dit betekent dat we in 2023 voor maximaal € 18.000.000 mochten aflossen. In 2023 komt het totaal aan aflossingen op € 5.600.000 uit. Dat is ruim onder de renterisiconorm. Bij het samen-stellen van de leningportefeuille hebben we ervoor gezorgd dat we ook in de toekomst de renterisiconorm niet overschrijden.

Schatkistbankieren

Sinds 15 december 2013 geldt de 'Wet verplicht schatkistbankieren'. Met ingang van deze datum moet VRF haar overtollige liquide middelen aanhouden in de schatkist, met uitzondering van een saldo tot het geldende drempelbedrag. Voor 2023 stond dat bedrag op € 1.795.000. De naleving van deze regeling voldoet aan het (Besluit Begroting en Verantwoording (BVV), dat we hebben opgenomen in de toelichting op de balans onder 'kortlopende vorderingen'. Hieruit blijkt dat we het drempelbedrag niet overschrijden.

5.2. Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Het 'Besluit Begroting en Verantwoording gemeenten en provincies (BBV)' schrijft voor dat de paragraaf 'Weerstandsvermogen en risicobeheersing' aandacht moet besteden aan de relatie tussen de risico's en de aanwezige weerstandscapaciteit.

Algemeen

Het weerstandsvermogen is het vermogen van de organisatie om omvangrijke tegenvallers op te vangen, zonder dat aanpassing van het beleid nodig is. Het weerstandsvermogen dient dus om de continuïteit van de organisatie te waarborgen.

De weerstandscapaciteit bestaat uit de beschikbare middelen om risico's op te vangen als deze zich voordoen. Denk daarbij aan incidentele weerstandscapaciteit, zoals aanwezige vrije reserves, en structurele weerstandscapaciteit. Bij structurele weerstandscapaciteit gaat het bijvoorbeeld om de post 'onvoorzien' en eventuele vrije begrotingsruimte. In beginsel is bij een gemeenschappelijke regeling altijd sprake van 100% weerstandscapaciteit. De deelnemende gemeenten zijn namelijk wettelijk verplicht om ervoor te zorgen dat de gemeenschappelijke regeling altijd over voldoende middelen beschikt om aan zijn verplichtingen te voldoen. Een gemeenschappelijke regeling hoeft om die reden geen eigen weerstandscapaciteit aan te houden.

Veiligheidsregio Fryslân (VRF) kiest ervoor om een egalisatiereserve en een post 'onvoorzien' aan te houden. Zo kunnen we zelf een deel van de risico's opvangen. Eventuele tegenvallers hebben daardoor niet direct gevolgen voor de deelnemende gemeenten.

Beleid weerstandsvermogen en risicobeheersing

Het beleid over weerstandsvermogen en risicobeheersing staat in de beleidsnota 'Weerstandsvermogen 2023-2026'. Dit zijn de hoofdlijnen van dit beleid:

- De (deels) niet afgedekte risico's staan overzichtelijk in de paragraaf 'Weerstandsvermogen en risicobeheersing'.
- In de begroting van VRF houden we geen weerstandscapaciteit aan die is bepaald aan de hand van risico's.
- De algemene reserve bestaat alleen uit een egalisatiereserve. De hoogte van deze reserve bepalen we op basis van het begrotingstotaal. De ondergrens bedraagt 2% van het begrotingstotaal en de bovengrens 5%.
- De post 'onvoorzien' is er voor personele fricties.
- Risicomanagement is een regulier onderdeel van ons managementcontrolsysteem. De geïdentificeerde risico's ondervangen we waar mogelijk door beheersmaatregelen.
- In de paragraaf 'Weerstandsvermogen en risicobeheersing' staan de risico's die mogelijk op termijn impact hebben op de begroting. Deze verwerken we structureel in de begroting op het moment dat ze zich zeker gaan voordoen.

Inventarisatie van de risico's

In deze paragraaf doen we verslag van de risico's die mogelijk structurele impact hebben op de begroting. Eind 2023 hebben we een risico-inventarisatie gedaan, waaruit de volgende risico's naar voren kwamen:

Wegvallen van maatwerk- en markttaken
VRF voert diverse taken uit die nauw verbonden zijn met de basistaak, maar die we niet collectief uitvoeren zoals:

- maatwerk voor de jeugdgezondheidszorg (JGZ);
- dienstverlening naar aanleiding van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo);
- reizigersvaccinaties.

Voor deze taken zetten we deels vast personeel in en doen we een beroep op overhead. Daarnaast calculeren we een winstmarge op deze taken. Deze winstmarge zorgt ervoor dat de collectieve basistaak goedkoper wordt. Het wegvallen van deze taken betekent zowel incidentele fricties als het vervallen van structurele dekking.

Fysieke en psychische schade door werkzaamheden
Het optreden van personeel en vrijwilligers bij incidenten kan fysieke en psychische schade opleveren. De gevolgen hiervan kunnen verstrekkend zijn zoals blijvende arbeidsongeschiktheid. Deze schade is niet altijd goed te verzekeren. Wij hebben daarom besloten deel te nemen aan de stichting 'Waarborgfonds Veiligheidsregio's'. Op die manier dragen alle veiligheidsregio's samen de niet-verzekerbare risico's per 1 januari 2024.

Binden en boeien van personeel
Op de huidige arbeidsmarkt is het lastig om voldoende kwalitatief personeel te werven. Hierdoor kan onze taakuitvoering in gevaar komen. Dit probleem doet zich voor bij alle organisatieonderdelen en kan gevolgen met zich meebrengen. De kwaliteit van de dienstverlening komt bijvoorbeeld onder druk te staan of de dienstverlening kan alleen worden gerealiseerd tegen onevenredig hoge kosten.

Invoering Omgevingswet brengt onzekerheden mee
De komst van de Omgevingswet bevordert de integrale afweging als het gaat om besluiten in de fysieke leefomgeving. Alle aspecten die hierop van invloed zijn, moeten voortaan meegenomen worden. Dit geldt dus zeker ook voor veiligheid en gezondheid. De invoering van de Omgevingswet brengt de nodige onzekerheden met zich mee. Zo is het onduidelijk hoe groot de vraag vanuit de gemeenten echt wordt. Verder laten landelijke onderzoeken zien dat de komst van de Omgevingswet meer tijd en geld kost. De minister van Binnenlandse Zaken heeft dit - en ook de bijzondere positie voor Veiligheidsregio's hierin - onderkend.

Datadiefstal
In januari 2021 werd er data gestolen uit de GGD-systemen die werden gebruikt tijdens het bestrijden van het coronavirus. Hierover is veel publiciteit geweest. Begin februari 2021 startte de Autoriteit Persoonsgegevens (AP) daarom een onderzoek naar het gebruik van die systemen en naar de naleving van de 'Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG)'. Dit onderzoek voerde de AP uit bij twee GGD'en die direct bij de datadiefstalbetrokken waren, en bij de landelijke koepelorganisatie GGD GHOR Nederland. Daar beheren ze namelijk de betreffende IT-systemen voor alle regionale GGD'en.

GGD Fryslân is niet direct betrokken bij het onderzoek, maar de bevindingen van de AP zijn voor ons wel interessant. Wij maken namelijk ook gebruik van de betreffende IT-systemen. Daarom implementeren we waar nodig verbeterpunten die uit het onderzoek naar voren komen. Hierover hebben we continu afstemming met GGD GHOR Nederland en de overige GGD'en.

Taakdifferentiatie
Europese wetgeving zorgt ervoor dat de brandweerzorg in de toekomst niet meer gedaan mag worden door vrijwilligers die verplicht moeten opkomen bij een melding of die al op de kazerne zijn en wachten op een melding. Dit heet respectievelijk consignatie en kazernering.

Landelijk komt er een plan waarin staat hoe de brandweerzorg moet voldoen aan deze regelgeving. In dit plan staan onder andere de benodigde financiering en een wetswijziging van de arbeidstijdenwet. Tot die tijd blijft de situatie zoals deze is. Het is onduidelijk wie de kosten hiervan draagt.

Algemene prijsontwikkeling
De prijsstijgingen op bijvoorbeeld materiaal- en materieelgebied stijgen ver uit boven de reguliere indexatie op basis van de consumentenprijsindex (CPI) zoals vastgelegd in de financiële verordening. Oorzaken van de prijsstijgingen zijn onder andere:

- wereldwijde economische ontwikkelingen;
- schaarste aan grondstoffen en personeel;
- milieumaatregelen;
- de oorlog in Oekraïne.

We kunnen de financiële consequenties op dit moment niet concreet maken.

Langere en onbetrouwbare levertijden
Als gevolg van grondstoftekorten en krapte op de arbeidsmarkt, hebben we te maken met problemen bij de tijdige levering van materieel, materiaal en diensten. Bij aanbestedingen moeten we hier in de planning rekening mee houden. Ook moeten we trajecten vroeg beginnen en zijn duidelijke afspraken met leveranciers belangrijk. Voor ons regulier onderhoud en de aanschaf van kleiner materiaal is het nodig dat we voldoende aandacht aan het voorraadbeheer besteden. We moeten voorkomen dat er, door problemen met de levertijden, risico's in de uitvoering van de hulpverlening ontstaan. De ontwikkelingen rond levertijden kunnen financiële consequenties hebben (verschuiving van kosten in de tijd).

Verduurzaming gebouwen en materieel
Het verder verduurzamen van onze gebouwen en materieel heeft de aandacht. Veiligheidsregio Fryslân heeft hierin al op eigen initiatief stappen gezet. Op het moment dat de Rijksoverheid meer verduurzaming verplicht stelt, kan dit een verhoging van de kosten betekenen.

Rente
De afgelopen jaren waren de financieringslasten erg laag en dit heeft een voordeel opgeleverd. Het economisch tij lijkt echter gekeerd. De stijgende rente gaat waarschijnlijk voor Veiligheidsregio Fryslân leiden tot hogere kapitaallasten. Dit effect kan worden versterkt doordat de prijsstijgingen mogelijk leiden tot een hogere leningenportefeuille.

Functiewaardering verpleegkundigen en doktersassistenten
We evalueren de inhoud van het werk van verpleegkundigen en doktersassistenten.
Dit betekent dat we met de betreffende functionarissen praten en functieprofielen opstellen. Op basis van de uitkomsten van die evaluatie, kunnen we vaststellen of de functionele inschaling nog passend is. In vergelijking met de meeste andere GGD'en hanteren wij een lagere inschaling.

Instroom Jeugdgezondheidszorg
De afgelopen jaren bleek het gefixeerde budget toereikend om op gepaste wijze invulling te geven aan de inhoud van onze zorgactiviteiten. Als het aantal kinderen echter fors toeneemt, door het Oekraïneconflict en andere ontheemden, ontstaat hier mogelijk een budgettair risico. Dit kan ertoe leiden dat óf het budget óf de werkinhoud ter discussie komt te staan.

Vakbekwame brandweermensen
Brandweeropleidingen Noord BV (BON) is de opleidingsinstelling waar Brandweer Fryslân aan gebonden is voor het afnemen van opleidingen en het vakbekwaam houden van de brandweermensen. De beschikbare capaciteit sluit niet altijd aan bij de behoefte. Het verloop onder vrijwilligers wisselt. Hierdoor varieert de behoefte aan nieuwe vrijwilligers en opleidingsplekken.

Financiële kengetallen

Van de in het BBV opgenomen kengetallen zijn vier van toepassing op VRF.
Deze kengetallen zijn als volgt uitgewerkt:

Kengetallen	Jaarverslag 2022	Begroting 2023	Jaarverslag 2023
Netto-schuldquote	33,36%	75,61%	35,48%
Netto-schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen	33,36%	75,61%	35,48%
Solvabiliteit	10,52%	7,74%	9,71%
Structurele exploitatieruimte	0%	0%	0%

Netto-schuldquote
De netto-schuldquote weerspiegelt het schuldenniveau van de organisatie ten opzichte van de exploitatie. Hoe hoger het getal, des te groter de netto-schuld ten opzichte van het begrotingstotaal. De netto-schuldquote is lager dan begroot, omdat de geplande langlopende lening niet is aangetrokken. Omdat diverse investeringen vertraging opliepen, was deze externe financiering nog niet nodig.

Solvabiliteit
De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin de organisatie kan voldoen aan haar financiële verplichtingen. We berekenen de ratio als het aandeel eigen vermogen ten opzichte van het totale vermogen (balanstotaal). De solvabiliteit van gemeenschappelijke regelingen is over het algemeen laag. Dit komt omdat de deelnemende gemeenten de wettelijke verplichting hebben om ervoor te zorgen dat de gemeenschappelijke regeling altijd over voldoende middelen beschikt om aan zijn verplichtingen te kunnen voldoen. Een gemeenschappelijke regeling hoeft om die reden geen eigen weerstandscapaciteit aan te houden.

In de beleidsnota 'Weerstandsvermogen 2023-2026' hebben we vastgelegd dat de algemene reserve alleen bestaat uit een egalisatiereserve. Hiermee minimaliseren we de reservepositie van VRF. We hebben echter te maken met een aantal kapitaalintensieve activiteiten. Denk aan de investering in materieel en materiaal voor de repressieve dienstverlening. En aan het realiseren, inrichten en instandhouden van diverse brandweerkazernes, consultatiebureaus en kantoorlocaties. Deze kapitaalintensieve activiteiten leiden tot een relatief hoge mate van externe financiering. De enerzijds lage reservepositie en anderzijds kapitaalintensieve activiteiten leiden tot een relatief lage solvabiliteit.

De solvabiliteit is hoger dan begroot. Dit komt door een lagere onttrekking uit de reserves dan gepland.

5.3. Onderhoud kapitaalgoederen

In deze paragraaf vertellen we over het beheerbeleid van de gebouwen die Veiligheidsregio Fryslân structureel en tijdelijk bezit of huurt. Het gaat om onderstaande gebouwen:

- Hoofdkantoor aan de Harlingertrekweg.
- Brandweerkazernes: 66, waarvan 48 in eigendom.
- Twee boothuizen: één in eigendom en één huur.
- Gehuurde opslagloods die fungeert als tijdelijke opslag van afgeschreven materieel en als distributiecentrum voor de bevoorrading van de vaccinatie-, test- en vluchtelingenlocaties.
- 45 huurlocaties voor de Jeugdgezondheidszorg van de GGD.
- Het gehuurde Regionaal Coördinatie Centrum (RCC), dat is ondergebracht bij de meldkamer.
- Tijdens het coronavirus (COVID-19): vijf panden voor testen en vaccineren en een kantoorpand dat fungeerde als backoffice.
- In 2023: drie panden en een hotelschip voor vluchtelingen die niet naar Ter Apel konden.
- In 2023: een pand met hubfunctie voor vluchtelingen uit Oekraïne.

Kwaliteitsniveau beheer en onderhoud

Als grondslag voor het beheer en onderhoud van kapitaalgoederen, passen wij de NEN-2767 norm toe. De NEN-2767 norm is een breed toegepaste wijze van conditiemeting. Hiermee wordt de technische kwaliteit van bouw- en installatiedelen op een objectieve manier vastgelegd. Er zijn zes kwaliteitsniveaus: niveau één staat voor ‘uitstekend’ en niveau zes staat voor ‘zeer slecht’. De bestuurlijke afspraak bij het beheer en onderhoud is, net als voorgaande jaren, kwaliteitsniveau zes. Dit betekent dat wij een ‘redelijke conditie’ nastreven. Plaatselijk zichtbare veroudering vinden wij acceptabel, zolang de functievervulling van bouw- en installatiedelen niet in gevaar komt. Bij de huurlocaties streven wij ernaar om een vergelijkbaar kwaliteitsniveau vast te leggen in de huurovereenkomsten.

Onderhoudsvoorzieningen

Op basis van dit uitgangspunt hebben wij onderhoudsvoorzieningen gemaakt. Met een onderhoudsvoorziening worden de lasten van groot onderhoud over de jaren geëgaliseerd. De toevoeging aan de voorziening (met andere woorden: de jaarlijkse lasten) is het gemiddelde bedrag van het groot onderhoud dat we nu redelijkerwijs kunnen voorzien. Wettelijk gezien moet de evaluatie van de voorziening eens in de vijf jaar. In de praktijk hanteren wij een richtlijn van eens per drie jaar.

In 2022 lieten wij een nieuwe schouw uitvoeren. De uitkomsten hiervan staan in de herijking van de voorziening. De schouw bleek betrouwbaar en biedt een goed handvat voor de verwachte onderhoudslasten.

Het uitgevoerde onderhoud in 2023 is grotendeels volgens plan verlopen. Daar waar we zijn afgeweken, is dat te verklaren doordat we bewuste keuzes maakten in het uitvoeringsmoment van de onderhoudswerkzaamheden.

Bouwagenda weer opgestart
Eerder hebben we grootschalige nieuwbouw- en verbouwplannen uitgesteld, in afwachting van besluiten over taakdifferentiatie. Een aantal brandweerposten bevindt zich echter in minder goede staat. Daarom startten we in overleg met de bestuurscommissie Veiligheid de bouwagenda weer op. Op basis van een nieuwe planning en een financiële doorrekening hebben we het toekomstperspectief geschetst voor de uitvoering van deze bouwagenda. In 2023 begonnen we met deze drie projecten:

1. Grootschalige renovatie van de kazerne in Drachten. Oplevering vindt naar verwachting plaats in mei 2024.
2. Vervangende nieuwbouw in Makkum. De opdracht hiervoor is verstrekt. Zowel de start van de bouw als de oplevering vindt plaats in 2024.
3. Vervangende nieuwbouw in Langweer. De opdracht hiervoor is verstrekt. Zowel de start van de bouw en oplevering vindt plaats in 2024.

De financiële lasten zijn, op basis van het prijspeil medio 2021, tot 2040 gedekt in de meerjaren investeringsplanning. In 2021 hebben we een stuurgroep bouwagenda opgericht. Zo borgen we dat de planning, kwaliteit en kosten van de uitvoering van de bouwagenda binnen de gestelde kaders blijven. Binnen deze groep werken verschillende specialisaties samen, zodat we eventuele verassingen tijdig onderkennen en gepast kunnen ingrijpen.

5.4. Bedrijfsvoering

5.4.1. Inleiding

Het organisatieonderdeel Bedrijfsvoering levert een bijdrage aan een veilig en gezond Fryslân door de kerntaken van Veiligheidsregio Fryslân (VRF) te ondersteunen. De teams Communicatie, Informatiemanagement, Huisvesting & Facilitaire zaken, Inkoop, Juridische zaken, Personeel & Organisatie en Financiën & Administratie werken intensief samen met Brandweer Fryslân, GGD Fryslân en Crisisbeheersing. De afdeling Bedrijfsvoering faciliteert, adviseert en helpt grenzen bewaken.

5.4.2. Visitatie VRF

De Wet Veiligheidsregio's vraagt dat besturen van Veiligheidsregio's eenmaal per vijf jaar zorgen voor een visitatie. Onze organisatie is op 15 november 2023 gevisiteerd. Om de visitatie voor te bereiden, hebben we een reflectieverslag geschreven. In dit verslag staat een totaalbeeld van onze ontwikkelingen. Het verslag beschrijft verder de zaken waar we trots op zijn en geeft inzicht in onze kansen en zorgen. De visitatiecommissie heeft met het Directie-team en de MT-leden van Crisisbeheersing, Brandweer en Bedrijfsvoering gesproken. Begin 2024 ontvangen we het rapport met de bevindingen en aanbevelingen.

5.4.3. Organisatiethema's 2023-2026

In de 'Meerjarenkoers VRF 2023-2026' noemen we de volgende organisatiethema's: passend personeel bij onze adaptieve opgave, duurzaamheid en procesgericht werken. Hieronder vertellen we per thema wat we in 2023 hebben bereikt.

5.4.3.1. Passend personeel bij onze adaptieve opgave

De crises van de afgelopen jaren hebben ons geleerd dat wij ons voortdurend moeten kunnen aanpassen aan wat de buitenwereld van ons vraagt. Dit vergt een hoge dosis aanpassings- en uithoudingsvermogen. Tegelijkertijd hebben wij wettelijke en reguliere taken die juist om stabiliteit vragen. Voor al die verschillende opgaven hebben we passend personeel nodig. Door de schaarste op de arbeidsmarkt, die wordt versterkt door de vergrijzing en pensionering van een deel van ons personeel, staan we voor een grote uitdaging. Deze ontwikkeling vraagt om creativiteit, anders denken en maatwerk en dat doen we zo:

- We werken samen met andere grote werkgevers en opleiders in het noorden.
- We hebben aandacht voor de volgende personele aspecten: werving en selectie en behoud van personeel. Daarnaast worden scholing, leren en ontwikkelen belangrijke pijlers in ons kwaliteitssysteem.
- We bevorderen vitaliteit van medewerkers vanuit het perspectief van positieve gezondheid.

Platform Werken in Friesland
In 2023 zijn we aangesloten bij het platform Werken in Friesland. Binnen dit platform kunnen we kennis delen met andere overheidswerkgevers in Fryslân en onze vacatures gericht op de Friese markt plaatsen. Het is ook een plek waar onze medewerkers een divers aanbod aan opleidingen, cursussen en inspiratiesessies kunnen vinden. Ook is de 'Werken bij-site' van de GGD gelanceerd, omdat het steeds lastiger wordt om medisch personeel te vinden. Met deze site willen we meer potentiële werkzoekenden naar de GGD-vacatures leiden. Met als doel: meer reacties op vacatures en de juiste persoon op de juiste plek.

Vitaliteit en gezondheid
Na een gedegen aanbestedingstraject hebben we in 2023 een nieuwe partner gevonden voor het optimaliseren van de vitaliteit en gezondheid van onze medewerkers: Zorg van de Zaak. De visie van Zorg van de Zaak past goed bij die van VRF: focus op een vitale organisatie en een positieve werkcultuur. In het najaar van 2023 hebben we tijdens de nationale vitaliteits-week een aantal workshops georganiseerd voor medewerkers. Ook voerden we het mede-werkerswaarderingsonderzoek 'Great Place to Work' uit met opnieuw een certificering tot gevolg. Dit betekent dat onze medewerkers VRF zien als een fijne werkgever.

5.4.3.2. Duurzaamheid

Ons duurzaamheidsbeleid 'Groen=Doen!' heeft twee hoofddoelen:
1. Voldoen aan de wet- en regelgeving als het gaat over energiebesparing.
2. Het leveren van een zo groot mogelijke bijdrage aan de klimaatdoelstellingen.

We hebben de afgelopen periode blauwdrukken voor de brandweerkazernes opgesteld. Die gelden als leidraad voor onze duurzame bouwagenda. Ook ontwikkelden we een duur-zaamheidslat, waarlangs we nieuwe leveranciers leggen. Verder werkte VRF samen in 'Fryslân koopt circulair' en hebben we duurzaam thuiswerkmeubilair aangeschaft. Daarnaast leidde de aanbesteding duurzame mobiliteit tot de aanschaf van volledig elektrische poolauto's.

Vanaf 2024 gaan we de drie pijlers uit het duurzaamheidsbeleid – Energie, Mobiliteit en Anders Organiseren - verder concretiseren. Deze concretisering geeft de komende jaren richting en houvast aan de wettelijke kaders, ambities en kansen op het gebied van duurzaam-heid. Ook brengen we ontwikkelingen in de markt en de financiële impact van verduurzaming in kaart.

5.4.3.3. Procesgericht werken

Binnen het organisatiethema 'Procesgericht werken' staat de dienstverlening aan de Friese burger centraal. We zien procesgericht werken als één van de hulpmiddelen om nog klantgerichter te werken en om ons werk continu te verbeteren. In 2022 begonnen we met een visie op procesgericht werken en in 2023 volgden de fundamenten. Denk hierbij aan het ontwikkelen van het procesmodel, het formuleren van de procesrollen, het opstellen van het implementatieplan voor 2024-2026 en het uitwerken van een aantal processen.

Vanaf 2024 voeren we onder het motto 'Leren door te Doen!' vijftien tot twintig verbetertrajecten per jaar uit. Tijdens deze trajecten houden we onze processen tegen het licht. Met als doel deze processen als volgt te verbeteren:

- Hogere kwaliteit voor de klant en klanttevredenheid.
- Effectiviteit, efficiëntie, beheers-, doel- en rechtmatigheid.
- Hogere overdraagbaarheid en groter lerend vermogen.
- Duidelijkheid over eigenaarschap en verbeterde samenwerking.

5.4.4. VRF-brede projecten

In 2023 rondden we het project 'IM-plan VRF' (plan informatiemanagement) met succes af en leverden we het project 'IM-Governance' op. IM-Governance omschrijft de rollen, verantwoordelijkheden en gremia die betrokken zijn bij IM. Resultaat van dit project is dat we nu beter in control zijn over de koersbepaling, besluitvorming en uitvoering bij bedrijfsbrede informatieprojecten.
Daarnaast voerden we de eerste fase van het project 'Content op orde' uit. En dit betekent dat informatie op SharePoint beter gestructureerd is. We kunnen informatie hierdoor beter vinden en beschermen. Tot slot realiseerden we de versterking van datamanagement en de migratie van het dataplatform.

5.4.5. Bedrijfscontinuïteitsplan

In 2023 hebben we het Bedrijfscontinuïteitsplan geactualiseerd. Een bedrijfscontinuïteitsplan biedt inzicht in de bedrijfsvoeringsmiddelen die we nodig hebben voor het uitvoeren van onze bedrijfskritische processen. In het geactualiseerde plan staan de reële uitvalscenario's. Hierdoor is duidelijk welke maatregelen er reeds genomen zijn om deze risico's op uitval te beheersen en welke fallbackscenario's er zijn in het geval dat uitval wél plaatsvindt. Ook weten we nu voor welke restrisico's we eventueel extra maatregelen moeten nemen.

5.4.6. Privacy & security

We troffen organisatorische en technische maatregelen voor het verder waarborgen van de privacy bij de verwerking van persoonsgegevens. De functionarissen 'gegevensbescherming' en de 'privacy-officer' zien toe op de toepassing van de privacywetgeving. We hebben op dit gebied weer een hoger niveau bereikt in 2023.

We zijn verdergegaan met het werken met BIO en NEN7510, nadat we begin van het jaar het versnellingsplan Informatieveiligheid afrondden. VRF is aangesloten op de landelijke V-CERT organisatie. Dit is het landelijke 'cyber emergency response team'. We kunnen dit team inschakelen als wij gehackt worden of als we zorgen hebben over mogelijke actieve hackers. Het bestuur kende formatie toe voor het structureel borgen van de functie Chief Information Security Officer(CISO). Verder hebben we meerdere-security assessments uitgevoerd.
Deze hebben ervoor gezorgd dat ook de technische voorzieningen op een hoger plan zijn gebracht en daarnaast ontwikkelperspectief bieden voor verdere doorontwikkeling in 2024.

5.4.7. Integriteitsbeleid en gedragscode

We willen een integere organisatie zijn. Dit komt terug in onze kernwaarden: betrokken, betrouwbaar en professioneel. Daarom hebben we ook een integriteitsbeleid en een gedragscode.

Doelen van het integriteitsbeleid zijn: uitleggen wat integriteit is, integriteit bespreekbaar maken en uitleggen wat medewerkers en management moeten doen als ze misstanden signaleren.

De gedragscode is bedoeld om wettelijk vastgelegde rechten en plichten, procedures en sancties te vertalen naar gedragsregels. Het is een middel dat houvast biedt bij de dagelijkse zuivere en professionele omgang met klanten, leveranciers en elkaar.

We hebben de gedragscode in 2023 geactualiseerd, zodat alle afspraken weer passen in de wereld van nu. Denk hierbij aan omgaan met social media, mogelijkheid tot logging van medewerkers, gebruik van alcohol en drugs, rookbeleid, gewenste en ongewenste omgangsvormen en de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO-NEN).

5.4.8. Opbouw personeel

In onderstaand overzicht staat de formatie van VRF in aantallen voor de periode 2023.

Kolom	Personeelslid	Stagiair	Uitzendkracht/ Extern	Subtotaal	Vrijwilliger	Eindtotaal
Directie VRF	7		1	8		8
Bedrijfsvoering	114	5	34	153		153
GGD	565	13	154	732	2	734
Brandweer	215	1	9	225	1.302	1.527
Crisisbeheersing	34	2	54	90		90
Eindtotaal	**935**	**21**	**252**	**1.208**	**1.304**	**2.512**

5.4.9. Verzuim

Gezonde medewerkers	93,6%
Verzuimpercentage	6,40%
Meldfrequentie	0,80%

In 2023 was het verzuimpercentage 0,29% hoger dan in 2022. De meldfrequentie is 0,15 hoger dan in 2022. Concreet betekent dit dat medewerkers zich in 2023 vaker ziekmeldden.

5.5. Verbonden partijen

Definitie Verbonden Partij

Een Verbonden Partij (VP) is een privaat- of publiekrechtelijke organisatie waarin VRF een financieel én een bestuurlijk belang heeft. Er is sprake van een financieel belang als VRF aansprakelijk is voor het eventueel niet nakomen van de verplichtingen door de rechts-persoon.Er is sprake van een bestuurlijk belang als VRF vertegenwoordigd is in het bestuur of zeggenschap daarin kan uitoefenen. Gelet op deze kwalificaties van belang kent VRF geen verbonden partijen. VRF heeft wel een nauwe betrokkenheid bij de Stichting Brandweer-opleidingen Noord (BON) en daarom lichten we deze relatie hieronder uit.

Stichting BON

De bestuurlijke deelname, samen met de Veiligheidsregio's Groningen en Drenthe, in de Stichting BON benadert de definitie van een Verbonden Partij. Volgens de statuten is er echter geen sprake van een financieel belang in de stichting. De stichting is aandeelhouder van BON B.V. BON B.V. neemt voor 100% deel in Oefencentrum Noord B.V. en Brandweer-opleidingen Noord B.V. De Stichting BON factureert de afgenomen dienstverlening (opleiden of oefenen). Daarom is Stichting BON formeel geen VP.

Er loopt een onderzoek naar de structuur en de governance van Stichting BON. Zodra dit onderzoek is afgerond, ontvangt de bestuurscommissie Veiligheid informatie over de uitkomsten.

Deel II Jaarrekening 2023

Veiligheidsregio Fryslân

6. Jaarrekening

6.1. Balans per 31 december 2023

ACTIVA	31-12-2023		31-12-2022	
Vaste activa				
Materiële vaste Activa				
Investeringen met een economisch nut		**69.200.270**		**67.215.355**
Vlottende activa				
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar				
Vorderingen op openbare lichamen	10.081.841		3.167.071	
Rekening-courant verhouding met het Rijk	4.999.083		9.141.980	
Overige vorderingen	569.473		683.226	
		15.650.397		**12.992.276**
Liquide middelen		**468.584**		**467.237**
Overlopende activa				
Nog te ontvangen bedragen met een specifiek bestedingsdoel van:				
- overige Nederlandse overheidslichamen	59.400		52.430	
Overige nog te ontvangen bedragen en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van de volgende begrotingsjaren komen	5.937.765		9.844.280	
		5.977.165		**9.896.710**
		91.316.416		**90.571.579**

PASSIVA	31-12-2023		31-12-2022	
Vaste passiva				
Eigen Vermogen				
Algemene reserve	3.379.699		2.997.240	
Egalisatiereserve	4.925.955		5.635.798	
Bestemmingsreserves	562.481		893.759	
Gerealiseerd resultaat				
		8.868.135		**9.526.798**
Voorzieningen				
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	8.866.355		8.899.811	
Voorzieningen ter egalisatie van lasten	2.085.354		1.814.223	
		10.951.709		**10.714.034**
Vaste schulden met een rentetypische looptijd van 1 jaar of langer				
Onderhandse leningen van:				
- Binnenlandse banken en overige financiële instellingen		**50.187.182**		**55.774.985**
Vlottende passiva				
Netto vlottende schulden met een rentetypischelooptijd korter dan 1 jaar				
Overige schulden	10.081.099		9.405.334	
		10.081.099		**9.405.334**
Overlopende passiva				
Vooruit ontvangen bedragen met een specifiek bestedingsdoel van:				
- het Rijk	801.826		817.806	
- overige Nederlandse overheidslichamen	168.086		771.069	
Overige vooruit ontvangen bedragen die ten bate van volgend begrotingsjaar komen	10.258.380		3.561.552	
		11.228.292		**5.150.428**
		91.316.416		**90.571.578**

6.2. Overzicht baten en lasten 2023 - deel 1

	Primitieve begroting			Begroting na 2e wijziging			Realisatie 2023			
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Verschil
Programma Gezondheid										
Pijler 1	15.283.542	52.583	15.230.959	16.525.237	14.530	16.510.707	20.915.494	4.745.157	16.170.337	340.370
Pijler 2	10.219.184	3.179.208	7.039.976	10.870.611	3.372.945	7.497.666	13.537.400	6.322.026	7.215.374	282.292
Pijler 3	1.619.707	980.126	639.581	1.675.443	1.016.515	658.928	8.632.563	7.909.847	722.716	-63.788
Pijler 4	1.743.556	1.743.556	-	1.822.278	1.822.278	-	2.008.745	1.823.179	185.566	-185.566
Doorbelasting tweede begrotingswijziging			-		181.645	-181.645			-	-181.645
Toegerekende organisatiekosten	6.249.542	76.905	6.172.637	6.857.975	189.052	6.668.922	6.616.241	313.301	6.302.940	365.983
	35.115.531	6.032.378	29.083.153	37.751.544	6.596.965	31.154.578	51.710.443	21.113.510	30.596.933	557.646
Dekkingsmiddelen Gezondheid										
Gemeentelijke bijdrage		28.371.826	-28.371.826		28.352.577	-28.352.577		28.352.577	-28.352.577	-
		28.371.826	-28.371.826		28.352.577	-28.352.577		28.352.577	-28.352.577	-
Totaal saldo van baten en lasten	35.115.531	34.404.205	711.326	37.751.544	34.949.542	2.802.002	51.710.443	49.466.087	2.244.357	557.645
Reservemutaties Gezondheid	102.000	813.326	-711.326	541.157	3.343.159	-2.802.002	570.838	2.985.146	-2.414.308	-387.694
Gerealiseerd resultaat Gezondheid	**35.217.531**	**35.217.531**	**-**	**38.292.701**	**38.292.701**	**-**	**52.281.282**	**52.451.233**	**-169.951**	**169.951**
Programma Crisisbeheersing										
Producten Crisisbeheersing	4.909.910	216.401	4.693.509	6.657.572	216.401	6.441.171	32.490.243	26.921.459	5.568.784	872.387
Doorbelasting tweede begrotingswijziging			-	-	585.969	-585.969			-	-585.969
Toegerekende organisatiekosten	941.489	11.586	929.904	1.033.149	28.481	1.004.669	1.288.023	47.199	1.240.825	-236.156
	5.851.400	227.987	5.623.413	7.690.722	830.851	6.859.871	33.778.266	26.968.657	6.809.609	50.262
Dekkingsmiddelen Crisisbeheersing										
Rijksbijdrage BDUR		2.876.334	-2.876.334		4.651.387	-4.651.387		4.760.109	-4.760.109	108.722
Gemeentelijke bijdrage		2.797.878	-2.797.878		2.794.979	-2.794.979		2.794.979	-2.794.979	-
		5.674.212	-5.674.212		7.446.366	-7.446.366		7.555.088	-7.555.088	108.722
Totaal saldo van baten en lasten	5.851.400	5.902.199	-50.799	7.690.722	8.277.216	-586.495	33.778.266	34.523.745	-745.479	158.984
Reservemutaties Crisisbeheersing	90.535	39.736	50.799	919.208	332.713	586.495	923.679	318.839	604.841	-18.346
Gerealiseerd resultaat Crisisbeheersing	**5.941.935**	**5.941.935**	**-**	**8.609.930**	**8.609.929**	**-**	**34.701.945**	**34.842.584**	**-140.638**	**140.639**

6.2. Overzicht baten en lasten 2023 - deel 2

	Primitieve begroting			Begroting na 2e wijziging			Realisatie 2023			
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Verschil
Programma Brandweer										
Producten Brandweer	38.790.317	1.071.605	37.718.711	40.351.492	928.503	39.422.989	38.954.626	1.280.561	37.674.065	1.748.925
Doorbelasting tweede begrotingswijziging			-	-	1.897.124	-1.897.124			-	-1.897.124
Toegerekende organisatiekosten	9.041.546	111.263	8.930.282	9.921.797	273.512	9.648.285	9.572.068	453.270	9.118.799	529.486
	47.831.862	1.182.868	46.648.994	50.273.289	3.099.139	47.174.150	48.526.694	1.733.831	46.792.863	381.287
Dekkingsmiddelen Brandweer										
Rijksbijdrage BDUR		4.677.064	-4.677.064		5.071.714	-5.071.714		5.248.501	-5.248.501	176.787
Gemeentelijke bijdrage		42.362.427	-42.362.427		42.384.577	-42.384.577		42.384.576	-42.384.576	-1
		47.039.491	-47.039.491		47.456.291	-47.456.291		47.633.077	-47.633.077	176.786
Totaal saldo baten en lasten	47.831.862	48.222.360	-390.497	50.273.289	50.555.430	-282.141	48.526.694	49.366.908	-840.214	558.073
Reservemutaties Brandweer	772.099	381.602	390.497	3.055.447	2.773.306	282.141	3.098.389	2.510.064	588.324	-306.184
Gerealiseerd resultaat Brandweer	**48.603.961**	**48.603.961**	**-**	**53.328.736**	**53.328.736**	**-**	**51.625.083**	**51.876.972**	**-251.889**	**251.889**
Gerealiseerd resultaat	**89.763.427**	**89.763.427**	**-**	**100.231.367**	**100.231.366**	**-**	**138.608.310**	**139.170.789**	**-562.479**	**562.479**

Overzicht baten en lasten art 27 BBV			
	Lasten	**Baten**	**Saldo**
Programma gezondheid	44.783.828	49.152.785	4.368.958
Programma crisisbeheersing	31.889.761	34.476.547	2.586.785
Programma brandweer	36.645.806	48.913.638	12.267.832
Algemene dekkingsmiddelen	213.479	-	-213.479
Overhead	20.173.927	813.770	-19.360.157
Heffing vpb	-	-	-
Onvoorzien	308.603	-	-308.603
Saldo van baten en lasten	134.015.403	133.356.740	-658.664
Toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves per programma	4.592.906	5.814.049	1.221.143
Resultaat	**138.608.310**	**139.170.789**	**562.479**

6.3. Toelichtingen

6.3.1. Waarderings- en resultaatbepalingsgrondslagen

Inleiding
De jaarrekening 2023 van Veiligheidsregio Fryslân is opgesteld in overeenstemming met het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) en de nadere aanwijzingen in de Financiële verordening van Veiligheidsregio Fryslân.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening
De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vinden plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld, zijn de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarde.

De baten en lasten zijn toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten zijn slechts opgenomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden vóór het einde van het begrotingsjaar, zijn in acht genomen indien zij vóór het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

De personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende aan arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume, zijn sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin de uitbetaling plaatsvindt.

Voor de aan arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen.
De referentieperiode is dezelfde als die van de meerjarenraming, te weten: vier jaar.
Indien er sprake is van (eenmalige) schokeffecten moet er wel een verplichting worden opgenomen.

Materiële vaste activa
De materiële vaste activa betreffen uitsluitend investeringen met een economisch nut.
De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgingprijs of vervaardigingprijs, verminderd met lineaire afschrijvingen. Eventueel wordt rekening gehouden met een restwaarde.

Activa met economisch nut en een verkrijgingsprijs van minder dan € 10.000 worden niet geactiveerd, uitgezonderd gronden en terreinen. Gronden en terreinen worden altijd geactiveerd. Op gronden en terreinen wordt niet afgeschreven, met uitzondering van voorzieningen aan gronden en terreinen. Met afschrijven wordt begonnen vanaf 1 januari van het jaar volgend op het jaar waarin het actief in gebruik is genomen.

Voor de verschillende categorieën van activa worden de volgende afschrijvingstermijnen gehanteerd:

Categorie	**Termijn in jaren**
Bedrijfsgebouwen	50
Grootschalige levensduur verlengende renovaties	50
Ademluchtflessen	30
BZK-materieel	25
Renovatie, restauratie, verbouwing van bedrijfsgebouwen en elementen halverwege levensduur bedrijfsgebouwen	25
Overige (kantoor) inventaris (zoals lockers)	25
Voorzieningen aan terreinen (zoals parkeerplaatsen)	25
Technische installaties in bedrijfsgebouwen t/m 2022	20
Containers, wasmanden op wielen	20
Motorspuitaanhangers	20
Brandweer- en PM vaartuigen	20
Werktuigbouwkundige installaties > 30 kW	20
Redvoertuigen	16
Tankautospuiten inclusief standaard bepakking	16
Hulpverleningsvoertuigen inclusief standaard bepakking	16
Haakarm voertuigen	16
Overige brandweervoertuigen > 3.500 kg	16
Overige brandweervoertuigen < 3.500 kg	15
Overig brandweermaterieel	15
Werktuigbouwkundige installaties tot en met 30 kW	15
Installaties met digitale componenten	12
Oefenmaterieel brandweer	10
Dienstauto's	10
Personeel/materieelwagens	10
Ademluchtapparatuur (niet zijnde ademluchtflessen)	10
Persoonlijke beschermingsmiddelen (zoals 2e bluspak, helmen, gaspakken)	10
Kantoormeubilair	10
Overige brandweervoertuigen < 3.500 kg	10
Overige brandweervoertuigen > 3.500 kg (2e hands)	10
Brandweer- en PM vaartuigen motoren	10
Overig brandweermaterieel	10
Overige kantoorinventaris	10
Medische apparatuur TBC	10
Redgereedschap tankautospuit	8
Redgereedschap hulpverleningsvoertuig	8
Persoonlijke beschermingsmiddelen (zoals 1e bluspak)	8
OVD/Piket-voertuigen	7
Heftrucks en aanhangwagens	7
Alarmeringsmiddelen mobilofoons	7
Persoonlijke beschermingsmiddelen (zoals gierpakken)	7
Overig brandweermaterieel (zoals warmtebeeldcamera's, scooters)	7
Alarmeringsmiddelen portofoons	6

Categorie	Termijn in jaren
Monitoren	6
Ademlucht spreekmembraan	6
Persoonlijke beschermingsmiddelen (zoals handschoen, laarzen)	5
Overige kantoorinventaris	5
Gebruikerssoftware	5
Overige medische apparatuur	5
PSU GHOR functionarissen	5
Overig brandweermaterieel (zoals meters)	5
Ademlucht cilinders	5
Werkplek automatisering vanaf 2018	4
Mobiele telefoons, tablets, iPads	4
Ademlucht uitademventiel	4
Systeem soft- en hardware	3
Telefooncentrale	3

Als we aan een gebouw waardevermeerderende aanpassingen doen, wordt voor de afschrijvingsduur aangesloten bij de restant-levensduur van het bestaande actief.

Vorderingen
De vorderingen worden gewaardeerd op nominale waarde. Bij de vorderingen wordt rekening gehouden met noodzakelijk geachte waarderingscorrecties in verband met oninbaarheid.

Liquide middelen
Deze activa zijn tegen nominale waarde opgenomen.

Voorzieningen
De voorzieningen worden opgenomen op nominale waarde. Vanwege de significante tijdsinvloeden wordt de voorziening FLO gewaardeerd op basis van contante waarde.

De voorzieningen groot onderhoud worden bepaald op basis van recente beheersplannen. Deze beheersplannen kennen een looptijd van 30 jaar, waardoor de tijdsinvloeden significant zijn. Vanwege deze significante invloed is een contante waardebepaling een passender methode voor de bepaling van de voorziening. Daarom wordt met ingang van het boekjaar 2022 de voorziening bepaald op basis van contante waarde.

Vaste schulden
Vaste schulden zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde, verminderd met gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rentetypische looptijd van 1 jaar of langer.

Vlottende passiva
De vlottende passiva zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.

Normenkader

Het normenkader voor een rechtmatigheidsverantwoording betreft de inventarisatie van de relevante regelgeving. De inventarisatie beperkt zich tot interne en externe regelgeving die relevant is voor financiële beheershandelingen. Het normenkader vormt vervolgens de basis voor het interne controleplan. Hierin zijn de te toetsen punten voor de rechtmatigheidscontrole uiteengezet.

Het normenkader 2023 en het interne controleplan 2023 zijn op 13 juli 2023 vastgesteld door het Algemeen Bestuur.

6.3.2. Toelichting op de balans

Materiële vaste activa

Het verloop in de materiële vaste activa is als volgt:

Verloopoverzicht materiële vaste activa

	Saldo 01.01.2023	Investeringen	Desinvestering	Afschrijvingen	Saldo 31.12.2023
Gronden en terreinen	1.556.464				1.556.464
Terreininrichting	99.779			5.257	94.522
Bedrijfsgebouwen	25.760.710	197.288		852.433	25.105.565
Vervoermiddelen	25.486.325	377.525	51.494	2.574.586	23.237.770
Machines, apparaten, installaties	3.846.818	274.952		480.171	3.641.599
Overige materiële vaste activa	9.952.065	3.341.677	1	2.003.659	11.290.082
	66.702.161	**4.191.442**	**51.495**	**5.916.106**	**64.926.002**

	Saldo 01.01.2023	Investeringen	Activeringen	Saldo 31.12.2023
Investeringsprojecten in uitvoering	513.194	7.952.517	4.191.442	4.274.269
	513.194	**7.952.517**	**4.191.442**	**4.274.269**

	Saldo 31.12.2023
Materiële vaste activa	64.926.002
Investeringsprojecten in uitvoering	4.274.269
Totaal materiële vaste activa	**69.200.272**

De belangrijkste investeringen in materiële vaste activa betreffen:

Brandweerkazerne Drachten verbouwing	€ 1.921.112
Portofoons	€ 977.161
Watertransportsysteem - Burgum en Drachten	€ 742.420
Bluspakken	€ 655.868
Mobiele devices	€ 382.247

Uitzettingen met een looptijd van korter dan 1 jaar

Schatkistbankieren

Veiligheidsregio Fryslân neemt deel aan verplicht schatkistbankieren. Hiertoe is een overeenkomst afgesloten met het Rijk en worden overtollige tegoeden aangehouden in de schatkist. De Veiligheidsregio mag tot een bedrag van € 1.795.269 buiten de schatkist aanhouden. Per kwartaal was dit saldo gemiddeld als volgt:

Eerste kwartaal	€ 469.239
Tweede kwartaal	€ 471.098
Derde kwartaal	€ 487.285
Vierde kwartaal	€ 466.891

Het drempelbedrag is in 2023 niet overschreden.

Overlopende activa

De overlopende activa zijn als volgt te specificeren:

	31.12.2023	31.12.2022
Nog te ontvangen bedragen met een specifiek bestedingsdoel	€ 59.400	€ 52.430
Vooruitbetaalde bedragen	€ 1.388.049	€ 1.458.144
Overige nog te ontvangen bedragen	€ 4.549.716	€ 8.386.137
	€ 5.997.165	**€ 9.896.710**

Onder de overige nog te ontvangen bedragen is ultimo 2022 een vordering op het COA opgenomen inzake de Crisisnoodopvang van € 8,0 miljoen. Ultimo 2023 bedraagt dit een te vorderen bedrag van € 4,1 miljoen.

Nog te ontvangen bedragen met een specifiek bestedingsdoel

	Saldo 01.01.2023	Ontvangsten	Gemaakte kosten	Saldo 31.12.2023
Overige Nederlandse overheidslichamen				
SBOH	18.492	237.566	219.075	-
Gezondheidsonderzoek na rampen GGD	29.686	124.570	154.284	59.400
Salariscompensatie Verpleegkundig specialist in opleiding (VIOS)	4.252	4.252	-	-
	52.430	**366.388**	**373.359**	**59.400**

Eigen vermogen

Het verloop van de reserves is als volgt:

	Saldo 01.01.2023	Stortingen	Onttrekkingen	Saldo 31.12.2023
Algemene reserve				
Egalisatiereserve	3.322.000	3.547.886	3.490.186	3.379.700
	3.322.000	3.547.886	3.490.186	3.379.700
Bestemmingsreserves				
Gezondheidsmonitor	303.701	102.000	78.588	327.113
FLO	806.781	-	-	806.781
Uitwerkingskader Meldkamer	500.000	-	-	500.000
JGZ 3.0	775.922	-	379.755	396.167
Tweede loopbaanbeleid	538.939	-	-	538.939
In te halen werkzaamheden	1.695.649	-	170.374	1.525.274
Gezonde leefomgeving	200.000	-	56.958	143.042
Kansrijke start	89.307	-	46.541	42.766
Nu niet zwanger	134.000	-	134.000	-
Publieke Gezondheidszorg Asielzoekers	245.000	-	48.126	196.874
Integraal Zorgakkoord (IZA)	80.000	-	80.000	-
Wabo	380.000	-	90.000	290.000
Tijdelijke versterking projecten	255.500	-	196.500	59.000
Energietransitie	200.000	-	100.000	100.000
	6.204.799	102.000	1.380.842	4.925.957
Totaal eigen vermogen	**9.526.799**	**3.649.886**	**4.871.028**	**8.305.657**

Toelichting per reserve

Egalisatiereserve

Op 19 december 2018 heeft het algemeen bestuur de beleidsnota weerstandvermogen en risicobeheersing vastgesteld. Daarin is besloten om gebruik te maken van een egalisatie-reserve. Deze reserve wordt gebruikt om tussentijdse fluctuaties in het begrotingssaldo op te vangen. Deze reserve heeft een omvang van tussen de 2% en 5% van het begrotings-totaal. Het saldo van de eerste begrotingswijziging is toegevoegd aan de egalisatiereserve.

Voor het dekken van de cao wordt een verdeelsystematiek toegepast. Per saldo wordt de cao volledig gedekt vanuit het resultaat, waarbij er verschuivingen tussen de programma's ontstaan. De verschuivingen zijn door het AB geaccordeerd door de tweede begrotings-wijziging en lopen via de egalisatiereserve. Zie hiervoor ook het overzicht zoals dit is opgenomen in de tweede bestuursrapportage op pagina 2.

De achterliggende gedachte is als volgt:

a) We kijken naar het resultaat exclusief cao.
b) Het bedrag bij a storten we in de egalisatiereserve. Dit wordt per organisatie-onderdeel aangemerkt als 'verwacht resultaat'.
c) Extra opbrengsten BDUR storten we ook in de egalisatiereserve.
d) De extra lasten als gevolg van de CAO onttrekken we uit de egalisatiereserve.

Deze onttrekking loopt dus één op één met de extra loonkosten.

Toerekening reservemutaties onderdeel organisatie

Een aantal van de bestemmingsreserves is gekoppeld aan het onderdeel organisatie. Deze reserves dienen de gehele organisatie. Het betreft (een deel van) de bestemmings-reserve 'in te halen werkzaamheden' en de bestemmingsreserve 'tijdelijke versterking projecten'. De mutaties op deze bestemmingsreserves rekenen we daarom, conform de afgesproken verdeling, toe aan de andere programma's. Deze toerekening is als volgt:

	Verdeling naar programma's	In te halen werkzaamheden	Tijdelijke versterking projecten	Totaal toegerekende reservemutaties
Gezondheid	38,5%	65.594	75.653	141.246
Crisisbeheersing	5,8%	9.882	11.397	21.279
Brandweer	55,7%	94.898	109.451	204.349
Totaal onderdeel organisatie	**100,0%**	**170.374**	**196.500**	**366.874**

Gezondheidsmonitor

De GGD voert in een vierjaarlijkse cyclus verschillende gezondheidsmonitors uit. Gelet op ontwikkelingen in het sociaal domein is besloten om deze monitors dusdanig uit te zetten dat uitkomsten op gebiedsniveau beschikbaar komen. De lasten voor het uitvoeren van de gezondheidsmonitors op gebiedsniveau variëren van € 75.000 tot € 160.000. De reserve gezondheidsmonitors is gevormd om de lasten van de verschillende monitors te egaliseren.

FLO overgangsrecht

Deze reserve is gevormd om de mogelijke toekomstige nadelen van de FLO te kunnen financieren. Zoals bij de resultaatbestemming is aangegeven wordt voorgesteld om deze reserve te laten vrijvallen.

Uitwerkingskader Meldkamer

De bestemmingsreserve is bedoeld voor de verdere ontwikkeling van de meldkamer en de overgang van diverse koppelingen naar één landelijk meldsysteem (LMS).

Jeugdgezondheid 3.0
In 2018 heeft de bestuurscommissie Gezondheid ingestemd met het programma JGZ 3.0. Dit programma richt zich op het toekomstbestendig maken van de JGZ. De uitvoering van de innovatieagenda van dit programma, die gericht is op het aanpassen van de werkwijzen binnen de JGZ leidt tot extra kosten. De bestemmingsreserve JGZ 3.0 is bedoeld om deze extra kosten te dekken. In 2021 heeft de bestuurscommissie Gezondheid ingestemd met het verlengen van de duur van het programma tot en met 2024.

Tweede loopbaanbeleid
Vanaf 2006 is de FLO afgeschaft. Hiervoor is het tweede loopbaanbeleid in de plaats gekomen. Medewerkers die twintig jaar in een repressieve functie zitten, kunnen via deze voorziening gefaciliteerd worden om een tweede loopbaan te starten en uit de repressieve functie te stappen. Medewerkers kunnen deze tweede loopbaan zowel intern als extern worden ingevuld. Hierbij zetten we loopbaancoaching in om zo een zo goed mogelijke nieuwe baan te vinden. De kosten die hier aan verbonden zijn, kunnen onder andere bestaan uit loopbaancoaching, studie kosten en de afbouwregeling van de onregelmatigheidstoeslag.

In te halen werkzaamheden
Bij de jaarrekening 2020 is voorgesteld om een deel van het resultaat van 2020 te bestemmen voor in te halen werkzaamheden. Het bestuur heeft conform besloten en daarom is hiervoor is een bestemmingsreserve gevormd. Vanwege de coronacrisis hebben we de taken nog niet (volledig) ingehaald. Deze taken pakken we op basis van een geactualiseerde uitvoeringsplanning op. Bij de bestuursrapportages informeren wij het bestuur over de voortgang hiervan.

In de bestemmingsreserve in te halen werkzaamheden is ook een bedrag opgenomen voor de Wnra en de omgevingswet. Bij de resultaatbestemming wordt voorgesteld deze twee onderdelen in te zetten voor de fuwa.

Gezonde leefomgeving
De bestemmingsreserve Gezonde leefomgeving is ingesteld voor het dekken van de kosten van de personele capaciteit voor de extra adviesvragen op het terrein van Gezonde leefomgeving. Deze extra adviesvragen hangen samen met de invoering van de Omgevingswet. De bestemmingsreserve biedt dekking voor de jaren 2022 tot en met 2024.

Kansrijke start
De bestemmingsreserve Kansrijke Start is gevormd bij de resultaatbestemming 2021. Deze reserve is ingesteld ter dekking van de kosten van de provinciale aanjager Kansrijke Start voor de jaren 2022 en 2023. Het restant van de bestemmingsreserve wordt in 2024 ingezet voor ondersteuning en uitbouw van Kansrijke Start binnen het FrIZA.

Nu niet zwanger
De interventie Nu Niet Zwanger is gericht op het voorkomen van onbedoelde zwangerschappen bij gezinnen in kwetsbare situaties. Zoals beoogd bij het vormen van deze bestemmingsreserve (in 2021) hebben we deze interventie per 2024 opgenomen in het basisaanbod van de GGD. Bij de jaarrekening 2021 is ter overbrugging van de jaren 2022 en 2023 de bestemmingsreserve Nu Niet Zwanger gevormd.

Publieke Gezondheidszorg Asielzoekers
De bestemmingsreserve Publieke Gezondheidszorg Asielzoekers (PGA) is ingesteld voor het dekken van de kosten van de opleiding tot verpleegkundig specialist. De inzet van verpleegkundig specialisten is onderdeel van taakdifferentiatie binnen de jeugdgezondheidszorg en moet bijdragen aan het oplossen van de krapte aan artsen. Hiermee beogen we uiteindelijk een toekomstbestendige uitvoering van de jeugdgezondheidszorg binnen de PGA.

Integraal Zorgakkoord (IZA)
De bestemmingsreserve IZA is gevormd voor het dekken van de kosten voor extra beleids-capaciteit in 2023. Deze extra inzet is onder meer bedoeld voor het proces om te komen tot een gemandateerde gemeente. Verder is deze extra capaciteit bestemd voor het bijdragen aan het opstellen van het regiobeeld en een regioplan.

Wabo
Op de huidige maatwerkpakketten worden meer kosten gemaakt dan we nu aan bijdrage ontvangen. Verwacht wordt dat de nieuwe Omgevingswet invloed heeft op de afname van de maatwerkpakketten. De hogere kosten dekken we vanuit de bestemmingsreserve.

Tijdelijke versterking projecten
Vanaf 2022 lopen er een aantal grootschalige projecten zoals de bouwagenda en de herijking van de inkoopstrategie. Het opzetten van deze projecten financieren we uit de bestemmings-reserve.

Energietransitie
De energietransitie brengt nieuwe veiligheidsrisico's voor de fysieke leefomgeving met zich mee. Het is moeilijk in te schatten in hoeverre de energietransitie extra inspanningen op hoger tempo van ons vraagt. Daarom is een bestemmingsreserve gevormd zodat eventuele effecten voorlopig niet worden doorberekend in de gemeentelijke bijdragen.

Voorzieningen

	Saldo 01.01.2023	Stortingen	Onttrekkingen	Vrijval	Saldo 31.12.2023
Verplichtingen, verliezen, risico's					
Voorziening opgebouwde spaaruren	143.014	7.849		35.487	115.376
Voorziening FLO-overgangsrecht	8.143.324	905.920	902.952	170.783	7.975.509
Voorziening spaaruren IKB	613.473	164.740		2.743	775.470
	8.899.811	1.078.509	902.952	209.013	8.866.355
Egalisatie van lasten					
Groot onderhoud Harlingertrekweg	236.376	67.713	14.035		290.054
Groot onderhoud brandweerkazernes	1.577.848	531.571	314.119		1.795.300
	1.814.224	599.284	328.154	-	2.085.354
Totaal voorzieningen	**10.714.035**	**1.677.793**	**1.231.106**	**209.013**	**10.951.709**

Toelichting per voorziening

Voorziening opgebouwde spaaruren
In het verleden konden medewerkers (op grond van de op dat moment geldende CAR/UWO) van de toenmalige Hulpverleningsdienst Fryslân en van verschillende thuiszorgorganisaties verlofuren sparen op basis van een spaarcontract. De gespaarde verlofuren kunnen in de toekomst door medewerkers worden aangewend om langdurig verlof op te nemen.
De mogelijkheid om extra verlof te sparen is enige jaren geleden beëindigd, met als gevolg dat er geen nieuwe spaar-contracten bijkomen. De voorziening is bedoeld voor de afwikkeling van het aantal uren dat is gespaard.

Voorziening FLO-overgangsrecht
Na de afkoop van het FLO-overgangsrecht door de gemeente Leeuwarden, komen de lasten van deze regeling voor rekening van Veiligheidsregio Fryslân. Per 1 januari 2018 bedroeg de totale resterende verplichting voor deze regeling tot einddatum (nu voorzien in 2042) nog € 9,4 miljoen. Deze verplichting is contant gemaakt tegen een disconteringsvoet van 2,5%, wat leidt tot een voorziening per 1 januari 2018 van € 7,1 miljoen. Dit bedrag is vanuit de ontvangen afkoopsom in de voorziening gestort.

De voorziening wordt bepaald conform de volgende uitgangspunten:

- De rechten van personeelsleden inzake FLO-overgangsrecht zijn gebaseerd op de huidige bepalingen uit hoofdstuk 9a tot en met 9f van de CAR.
- De FLO-rechten zijn gewaardeerd op basis van het cao-loon dat bekend was bij het opmaken van de jaarrekening. In dit geval is dit de cao die geldt voor 2023.
  De loonsverhoging voor 2024 e.v. is gebaseerd op Macro Economische Verkenning (MEV24). Dit leidt tot een indexering van 6,7% voor 2024, gevolgd door 5,8% voor 2025, 4,8% voor 2026 en 4,2% voor 2027 en volgende jaren.
- Voor het contant maken van de verplichting en de bespaarde rente wordt gebruik gemaakt van de rente zoals deze is opgenomen in de overeenkomst met de gemeente Leeuwarden. De opgenomen rente betreft 2,5%.
- We berekenen de rente op de kasstroom per 1 januari in plaats van 31 december van het betreffende jaar.
- Bij het opnemen van de verplichtingen houden we geen rekening met de kans op het vervallen van rechten door natuurlijk verloop.

Gedurende 2023 is de totale onttrekking voor de werkelijke uitgaven per saldo € 0,9 miljoen. Daarnaast is € 0,7 miljoen gedoteerd voor onder andere cao-verhoging en het verhogen van de indexatie en is rente toegevoegd (2,5%/ € 0,2 mln.).

Voorziening spaaruren IKB

Vanuit het Individuele Keuze Budget (IKB) is het mogelijk om verlofuren te kopen en deze uren op te sparen. Dit betreft een arbeidskostengerelateerde verplichting die een niet-voorspelbare opbouw en daarmee ook een onvoorspelbare afbouw kent. Na afstemming met de Commissie BBV hebben wij hiervoor een voorziening gevormd.

Groot onderhoud Harlingertrekweg

Uit het meerjarenonderhoudsplan voor het hoofdkantoor aan de Harlingertrekweg blijkt een gemiddelde last voor groot onderhoud van € 67.713 per jaar. Voor de egalisatie van deze lasten hebben we een voorziening gevormd. De stand van de voorziening sluit aan op het meerjarenonderhoudsplan.

Groot onderhoud brandweerkazernes

Uit het meerjarenonderhoudsplan voor de 48 kazernes in eigendom en 18 huurkazernes blijkt een gemiddelde last voor groot onderhoud van € 531.571 per jaar. Voor de egalisatie van deze lasten is een voorziening getroffen. De stand van deze voorziening sluit aan met het meerjarenonderhoudsplan.

Langlopende schulden

De langlopende schulden zijn betrokken bij de Bank Nederlandse Gemeenten en de Waterschapsbank. Het verloop is als volgt:

Stand per 31 januari 2023	€	55.774.985
Nieuw aangetrokken	€	-
Reguliere aflossingen	€	5.587.803
Extra aflossingen	€	-
Stand per 31 december 2023	**€**	**50.187.182**

De rentelast van de langlopende leningen in 2023 bedraagt € 843.633.

Overlopende passiva

	31.12.2023	31.12.2022
Vooruitontvangen bedragen met een specifiek bestedingsdoel	€ 969.912	€ 1.588.877
Overlopende rente	€ 323.732	€ 354.673
Overige overlopende passiva	€ 9.934.647	€ 3.206.880
	€ 11.228.292	**€ 5.150.429**

De toename van de overige overlopende passiva wordt veroorzaakt doordat ultimo 2023 een schuld is opgenomen inzake SPUK corona 2e helft 2023, dit betreft een terug te betalen bedrag van € 4,6 miljoen. Daarnaast is er ultimo 2023 voor een bedrag van € 1,2 miljoen vooruit gefactureerd. Dit betreffen onder andere opleidingskosten en bijdragen voor de Friese Preventieaanpak en het Integraal Zorgakkoord.

Vooruit ontvangen bedragen met een specifiek bestedingsdoel

	Saldo 01.01.2023	Ontvangsten	Besteed/betaald	Saldo 31.12.2023
Rijk				
CTB	745.716			745.716
Therapiefalen bij scabiës	32.135			32.135
LFR Haakarmbakken	39.955		15.980	23.975
	817.806	-	15.980	801.826
Overige Nederlandse overheidslichamen				
CTB	474.848		474.099	750
Opvoedpunt	25.080	15.450	16.978	23.552
Supranet	6.863			6.863
Tel mee met Taal	32.875		462	32.413
Seker en Sûn 2e fase	39.253			39.253
JOGG	71.570	4.474	57.423	18.621
Beweeg je blij	3.375		3.375	-
Preventieve activiteiten	64.573		50.652	13.921
Grip op onbegrip		15.046		15.046
Vitaal en in balans op het platteland		32.000	29.333	2.667
VVE en Opvoedpunt	52.632	-8.577	44.055	-
Kanker op de kaart		15.000		15.000
	771.069	73.393	676.377	168.086
	1.588.875	**73.393**	**692.357**	**969.912**

Niet in de balans opgenomen verplichtingen

De niet uit de balans blijkende verplichtingen hebben betrekking op:

- Huurcontracten die zijn aangegaan voor de hoofd-, team- en consultatiebureau-locaties jeugdgezondheidszorg, brandweerkazernes en een aantal overige locaties. De diverse contracten hebben verschillende looptijden. Dit resulteert in een jaarlijkse verplichting van € 2,06 miljoen (kale huur en servicekosten) per jaar. Deze verplichtingen hebben een looptijd van langer dan één jaar.
- Voor een contract is een bankgarantie afgegeven van € 11.583.
- Daarnaast is sprake van leaseverplichtingen voor auto's van € 166.607 per jaar.
- De verplichting met betrekking tot het saldo vakantiedagen is in overeenstemming met het BBV niet opgenomen in de balans, omdat zij een meerjarig gelijk-blijvend volume kent. De waarde van de openstaande verlofdagen bedraagt € 1.370.000 ultimo 2023.

6.3.3. Toelichting op de programmarekening

Totstandkoming begroting na wijziging

In het Algemeen Bestuur (AB) van 13 juli 2023 is de eerste begrotingswijziging voor 2023 vastgesteld. Met de tweede bestuursrapportage stelde het AB de tweede begrotings-wijziging voor 2023 vast op 14 december 2023. Dit is ook de definitieve begroting.
Ten opzichte van de primitieve begroting zijn de volgende wijzigingen aangebracht:

- **Eerste wijziging**
  Het AB stelde op 9 maart 2023 het meerjarig financieel kader 2024-2027 vast. In deze kaderbrief zijn alle ontwikkelingen opgenomen die van invloed zijn op de begroting van 2024 en verder. Een aantal van deze thema's hadden deels ook effect op 2023. Deze effecten, een aantal incidentele ontwikkelingen specifiek voor 2023 en de effecten van de resultaatbestemming van de jaarrekening 2022 hebben we vertaald in een begrotingswijziging. Deze heeft het AB vastgesteld op 13 juli 2023.
- **Tweede wijziging**
  Dit betreft de wijziging waarin de uitwerking van het arbeidsvoorwaardenakkoord is opgenomen. Daarnaast is het effect van de geactualiseerde uitvoeringsplanning bestemmingsreserves doorgevoerd. Voor het dekken van de cao passen we een verdeelsystematiek toe. Per saldo wordt de cao volledig gedekt vanuit het resultaat, waarbij er verschuivingen tussen de programma's ontstaan. De verschuivingen zijn door het AB geaccordeerd via de tweede begrotingswijziging en lopen via de egalisatiereserve. In de tweede bestuursrapportage is deze verschuiving inzichtelijk gemaakt via een tabel (pagina 2 tweede bestuursrapportage). Deze tabel is hieronder openomen, maar dan op basis van de werkelijke realisatie.

Programma	Resultaat regulier	Resultaat organisatie	Resultaat incl. doorbelasting organisatie	effect cao	Resultaat na effect cao	mutatie egalisatie reserve	Resultaat na mutatie egalisatie-reserve
Gezondheid	107	274	381	1.546	-1.162	1.335	170
Crisisbeheersing	933	41	974	242	732	-591	141
Brandweer	2.190	396	2.586	1.591	995	-744	251
Totaal	**3.230**	**711**	**3.941**	**3.379**	**565**	**-**	**562**

Toelichting afwijkingen per programma ten opzichte van de begroting na wijziging

Zoals bij begroting 3.0 is afgesproken wordt het resultaat van organisatie naar rato toegerekend aan de programma's. De afwijkingen op dit onderdeel worden door een apart kopje na de toelichting op de afwijking van de programma's toegelicht.

Programma Gezondheid

Het programma Gezondheid sluit 2023 af met een positief resultaat van ongeveer € 107.000. Dit resultaat is als volgt opgebouwd uit de vier pijlers van de GGD:

Pijler 1	Monitoring, signalering en advies	€	340.370	
Pijler 2	Uitvoerende taken gezondheidsbescherming	€	282.292	
Pijler 3	Bewaken van de publieke gezondheid bij rampen en crises	€	63.788	-/-
Pijler 4	Toezicht houden	€	185.565	-/-
Reservemutaties		€	265.915	-/-
Regulier resultaat		**€**	**107.394**	

De coronacrisis en de situatie van Oekraïense ontheemden zijn ook in 2023 van invloed geweest op de uitvoering van de taken van de GGD. Beide ontwikkelingen hebben uiteraard ook impact op de financiën van de GGD, maar in mindere mate dan de afgelopen twee jaren. De kosten die de GGD heeft gemaakt in het verband met het bestrijden van de coronacrisis en voor de het leveren van zorg aan Oekraïense ontheemden zijn verantwoord binnen pijler 3. Hieronder lichten we per pijler de belangrijkste oorzaken van het resultaat toe.

Pijler 1 - Monitoring, signalering en advies

De baten binnen deze pijler zijn ongeveer € 4.731.000 hoger dan begroot tegenover lasten die € 4.390.000 hoger zijn dan begroot. Deze hogere baten en lasten hangen met name samen met de uitvoering van aanvullende opdrachten voor gezondheidsbevordering, beleidsadvisering en jeugdgezondheidszorg.

De hogere baten voor gezondheidsbevordering en beleidsadvisering betreffen de baten voor extra opdrachten. Voorbeelden van extra opdrachten zijn Jong Leren Eten, JOGG regisseur (meerdere gemeenten), Gezonde School. Naast deze opdrachten die ook in voorgaande jaren werden uitgevoerd, heeft de GGD veel geïnvesteerd in de ontwikkelingen rondom het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) en het Integraal Zorgakkoord (IZA). Hiervoor heeft de GGD ook extra middelen ontvangen onder andere vanuit de brede SPUK-regeling behorende bij het GALA en het ondersteuningsaanbod VNG.
De baten voor deze extra opdrachten bedragen ongeveer € 1.892.000. Rekening houdend met de extra inzet die noodzakelijk is voor de uitvoering van de extra opdrachten is er sprake van een voordeel van € 327.000 voor de taken gezondheidsbevordering en beleidsadvisering.
Voor de inzet voor Kansrijke Start en Gezonde leefomgeving zijn bestemmingsreserves ingesteld. Door personele verschuivingen en de samenhang met de ontwikkelingen rondom GALA en IZA is aan deze bestemmingsreserves ongeveer € 86.000 minder onttrokken dan begroot. Dit levert binnen pijler 1 een voordeel op en een even groot nadeel bij de reservemutaties (zie ook toelichting reservemutaties).

Voor de jeugdgezondheidszorg (JGZ) als totaal is sprake van een nadelig saldo van ongeveer € 712.000. Dit nadelig saldo wordt met name veroorzaakt door:

- Programma JGZ 3.0 (€ 230.00): voor de dekking van de kosten van het programma JGZ 3.0 hebben we de bestemmingsreserve JGZ 3.0 gevormd. Hierbij is bestuurlijk afgesproken dat vanuit de reguliere begroting van de GGD een bijdrage van € 230.000 wordt geleverd aan dit programma. Deze 'eigen bijdrage' levert een nadeel op bij de JGZ.

- Huisvestingskosten (€ 221.000): voor de huisvestingskosten geldt dat er sprake is van een tekort als gevolg van gestegen huurprijzen en gestegen tarieven voor gas en elektra.
- Impact cao (grove inschatting € 144.000): de tarieven voor 2023 voor het zogenoemde aanvullend pakket zijn vastgesteld op basis van een inschatting van de loonontwikkeling. De in de loop van 2023 afgesloten cao leidt tot een hogere loonontwikkeling dan de ingeschatte loonontwikkeling. Hierover hebben we het bestuur geïnformeerd via de reguliere bestuursrapportages en is besloten om de tarieven tussentijds niet aan te passen. Het niet aanpassen van de tarieven heeft financieel een negatief effect op deze taak.

Het nadelig saldo van jeugdgezondheidszorg valt voor ongeveer € 427.000 binnen pijler 1.

Voor medische milieukunde is sprake van een voordelig saldo van ongeveer € 206.000. Dit hangt samen met de inschaling van een aantal medewerkers en met de opleidingssubsidie voor de arts. Voor een aantal medewerkers geldt dat zij nog niet zijn ingeschaald op het maximum van de functionele schaal. Voor de arts geldt dat gedurende de opleiding (wordt afgerond in 2024) de loonkosten op basis van landelijke afspraken worden verrekend tussen alle GGD'en.

Pijler 2 - Uitvoerende taken gezondheidsbescherming
De uitvoering van de meer individueel gerichte werkzaamheden van de JGZ zoals stevig ouderschap, integrale vroeghulp en voorzorg vormen onderdeel van pijler 2. Evenals bij pijler 1 is ook hier sprake van een nadelig saldo met vergelijkbare oorzaken. Het nadelig saldo bedraagt ongeveer € 285.000.

Bij de uitvoering van de Publieke Gezondheidszorg Asielzoekers (PGA) is sprake van een voordeel van ongeveer € 380.000. De verhoogde instroom van asielzoekers en het op- en afschalen van opvanglocaties gekoppeld aan de financieringssystematiek vormen een belangrijke verklaring voor het voordelige saldo. Daarnaast draagt personele krapte en het afstemmen van de personele bezetting op de steeds wisselende capaciteit binnen de opvanglocaties bij aan het voordelige saldo over 2023.
Voor het opleiden van verpleegkundig specialisten binnen de PGA is een bestemmingsreserve ingesteld. De werkelijke kosten in 2023 voor het opleiden van verpleegkundig specialisten zijn ongeveer € 72.000 lager dan begroot. Dit levert binnen pijler 2 een voordeel op en een even groot nadeel bij de reservemutaties (zie ook toelichting reservemutaties).

In 2022 was er bij de uitvoering van de reguliere infectieziektebestrijding sprake van een nadelig saldo van ongeveer € 174.000. Dit hing met name samen met extra inzet van deskundigen infectiepreventie en het opleiden van artsen. Hiermee is in 2022 vooruitgelopen op het project Versterking Infectieziektebestrijding en Pandemische Paraatheid GGD'en. In 2023 zijn de middelen voor dit project beschikbaar gekomen vanuit het ministerie van VWS. Met deze extra middelen is de uitbreiding van de bezetting bij de reguliere infectieziektebestrijding in 2023 gedekt.

Voor reizigersadvisering/-vaccinatie geldt dat de trend die in de tweede helft van 2022 is ingezet qua aantal consulten en vaccinaties zich in 2023 heeft doorgezet. Voor 2023 kan gesteld worden dat de uitvoering feitelijk weer op het niveau van voor de coronacrisis ligt. De ontvangen vergoedingen liggen in 2023 dan ook op een vergelijkbaar niveau als voor de coronacrisis. Hiermee levert reizigersadvisering/-vaccinatie weer een bijdrage aan het dekken van de algemene kosten van de GGD. Ten opzichte van de begroting is sprake van een voordeel van ongeveer € 159.000.

Pijler 3 Bewaken van de publieke gezondheid bij rampen en crises
De baten binnen deze pijler zijn ongeveer € 6.893.000 hoger dan begroot tegenover lasten die € 6.957.000 hoger zijn dan begroot. Deze sterke afwijking van de begroting heeft met name te maken met de uitvoering van taken voor het bestrijden van het coronavirus.

Ook in 2023 heeft GGD Fryslân in lijn met de opdrachten van het Ministerie van VWS werkzaamheden uitgevoerd in het kader van het bestrijden van het coronavirus. Gelet op de ontwikkeling van het coronavirus zijn de werkzaamheden wel sterk verminderd ten opzichte van voorgaande jaren. Op basis van de landelijke beleidskaders is het testen en het bron- en contactonderzoek in het eerste halfjaar afgeschaald/afgebouwd. Het tweede halfjaar stond vervolgens in het teken van het organiseren en uitvoeren van de vaccinatiecampagne voor risicogroepen.

Eveneens als in 2022 is de GGD ook in 2023 ingezet bij de opvang van Oekraïense ontheemden. Voor Oekraïense ontheemden is een intake-team ingericht, die de eerste medische screening uitvoert en een vaccinatieplan opstelt. De kosten van het intake-team zijn verantwoord binnen pijler 3. Na de eerste screening vindt de uitvoering van jeugdgezondheidszorg (inclusief het rijksvaccinatieprogramma) plaats door de reguliere teams van de GGD. Dit geldt ook voor de overige taken op grond van de Wet publieke gezondheidszorg.
De gemeenten ontvangen voor de uitvoering van de Wet publieke gezondheid voor Oekraïense ontheemden extra middelen in het gemeentefonds. In 2024 maken we afspraken met gemeenten over de financiering van deze werkzaamheden.

Het domein ‘maatschappelijke zorg’ omvat de taken ‘meldpunt zorgwekkend gedrag’, ‘meldpunt problematisch woonhygiëne’ en vanuit de wet verplichte GGZ de taken ‘horen’ en ‘verkennend onderzoek’. In 2023 was het niet noodzakelijk om gebruik te maken van de middelen voor de flexibele inzet van sociaal verpleegkundigen. Deze middelen hebben we in 2023 gebruikt voor extra beleidscapaciteit. Die capaciteit hebben we onder meer ingezet voor de opdracht van het bestuur om de impact, gevolgen en winst van het Wetsvoorstel aanpak meervoudige problematiek sociaal domein (Wams) te onderzoeken. Voor het geheel van het domein ‘maatschappelijke zorg’ is sprake van een voordelig saldo van ongeveer € 179.000.

Bij de uitvoering van forensische geneeskunde is in 2023 sprake van een nadelig saldo van ongeveer € 309.000. Het nadelig saldo is met name een gevolg van de kosten die zijn gemaakt in verband met landelijke ontwikkelingen en voor het borgen van de uitvoering van de forensische geneeskunde nu en in de toekomst. Het gaat dan bijvoorbeeld om:

- Kosten projectleiding en extra coördinatie in het kader van noordelijke samenwerking.
- Kosten van het opleiden van artsen in opleiding.

Deze extra kosten zijn niet meegenomen in de tariefafspraken met de Politie volgens de huidige overeenkomst.
De structurele financiering van een toekomstbestendige uitvoering van de forensische geneeskunde is onderwerp van landelijke discussie. De verwachting is dat er in de loop van 2024 meer duidelijkheid komt over de structurele financiering van forensische geneeskunde. Naast bovenstaande kosten dragen de kosten van externe inhuur ook bij aan het nadelig saldo. De externe inhuur is noodzakelijk in verband met de druk op het rooster (24/7 beschikbaarheid) voor forensische diensten.

Pijler 4 - Toezicht houden
Deze pijler betreft hoofdzakelijk de uitvoering van de inspecties kinderopvang op grond van de wet kinderopvang. Het toezicht op de gastouderopvang is in lijn met landelijke beleid geïntensiveerd, waarbij de omvang van de steekproef is verhoogd naar 50% van de geregistreerde gastouders. Deze uitbreiding van de steekproef is de belangrijkste reden dat de baten ten opzichte van 2022 zijn toegenomen (ruim 15%). Het tarief voor de inspecties is evenals de tarieven voor het zogenoemde aanvullend pakket tussentijds niet aangepast naar aanleiding van de afgesloten cao. Voor de taak toezicht heeft het niet aanpassen van het tarief financieel een negatief effect van ongeveer € 109.000.
In 2023 had het team toezicht te maken met aantal langdurige zieke medewerkers. Om toch zoveel mogelijk inspecties uit te voeren en om te voldoen aan de 100% inspectie-eis is extra personeel ingezet. De impact van het niet aanpassen van het tarief en de extra personele inzet resulteren in een nadeel binnen deze pijler van € 186.000.

Reservemutaties
Aan de verschillende bestemmingsreserves is minder onttrokken dan begroot. In totaal is ongeveer € 266.000 minder onttrokken aan de bestemmingsreserves en dit leidt tot een nadelig saldo bij de reservemutaties.

In de begroting 2023 is rekening gehouden met de uitvoering van het programma JGZ 3.0. Hiervoor is in totaal € 717.000 aan kosten begroot. Onder andere door de werkdruk en personele krapte binnen de jeugdgezondheidszorg was het niet mogelijk om alle medewerkers te scholen in de methodiek van Gezamenlijk Inschatten Zorgbehoefte (GIZ methodiek). Mede hierdoor vallen de werkelijk kosten over 2023 (ongeveer € 610.000) lager uit dan begroot. De lagere kosten leiden tot een lagere onttrekking aan de bestemmings-reserve JGZ 3.0 van ongeveer € 107.000. In 2024 zal de verdere implementatie van de GIZ methodiek een vervolg krijgen.

De bestemmingsreserve Kansrijke Start is bij de jaarrekening 2021 gevormd voor het dekken van de kosten van de provinciale aanjager Kansrijke Start. De werkelijke kosten van de provinciale aanjager zijn in 2023 ongeveer € 43.000 lager dan begroot. Deze lagere kosten leiden eveneens tot een lagere onttrekking aan deze bestemmingsreserve van ongeveer € 43.000. Het restant van de bestemmingsreserve zal in 2024 worden ingezet ter ondersteuning en uitbouw van Kansrijke Start binnen het FrIZA. Dit als aanvulling op de middelen die vanuit SPUK IZA beschikbaar zijn voor Kansrijke Start.

Bij het adviesteam gezonde leefomgeving is sprake geweest van wisseling van project-leiding in verband met ziekte. Hierdoor is de functie van projectleider tijdelijk niet ingevuld geweest met lagere kosten tot gevolg. De lagere kosten betekenen ook een lagere onttrekking aan de bestemmingsreserve gezonde leefomgeving (ongeveer € 43.000).

De bestemmingsreserve publieke gezondheidszorg asielzoekers is bedoeld voor het dekken van de kosten voor het opleiding van een aantal medewerkers tot verpleegkundig specialist. In september 2023 zijn twee medewerkers gestart met de opleiding tot verpleegkundig specialist. In de begroting is rekening gehouden met de jaarlijkse kosten van de opleiding tot verpleegkundig specialist. De start in september resulteert in een lagere onttrekking aan de bestemmingsreserve dan begroot van ongeveer € 72.000.

Programma Crisisbeheersing

Het programma Crisisbeheersing sluit 2023 af met een positief resultaat van € 927.000.

Afwijkingen ten opzichte van de begroting:

Extra BDUR versterking CB overschot	€	380.000
BDUR regulier	€	352.000
Voordeel kapitaallasten	€	115.0000
Regulier (piket, formatie)	€	86.000
Regulier resultaat	**€**	**933.000**

- *Extra BDUR versterking CB overschot:*
  Dit overschot wordt met name veroorzaakt door het later invullen van vacatures op de functies die zijn opengesteld vanuit de aanvullende BDUR-middelen.
- *BDUR regulier:*
  De loonprijscompensatie op de BDUR wordt pas halverwege het jaar bekend. In 2023 was deze hoger dan de afgelopen jaren. Hierdoor konden we deze niet meteen inzetten.
- *Voordeel kapitaallasten:*
  Het niet volledig realiseren van de investeringsplanning in 2022 zorgt voor een vrijval van kapitaallasten in 2023.
- *Regulier:*
  Het voordelig resultaat op formatie wordt verklaard door een lagere inschaling dan begroot en latere invulling van vacatures. De soms moeizame invulling van vacatures houdt verband met krapte op de arbeidsmarkt. Daarnaast is sprake van een voordelig verschil op piket.

Programma Brandweer

Financiële resultaat

Verschillende ontwikkelingen hebben ertoe geleid dat Brandweer Fryslân 2023 eindigde met een financieel resultaat van €2.190.000. We hebben te maken met een aantal grote negatieve afwijkingen, maar deze worden gecompenseerd door positieve saldi op verschillende posten.

Formatie	€	533.000
Staf	€	360.000
Voordeel kapitaallasten	€	1.501.000
Vakbekwaam	€	385.000
Materieelbeheer	€	-174.000
Facilitair	€	-668.000
Risicobeheersing/Planvorming	€	210.000
BDUR	€	571.000
FLO	€	-532.000
Regulier resultaat	**€**	**2.190.000**

Afwijkingen ten opzichte van de begroting:

• *Formatie:*
Meerdere vacatures hebben we het afgelopen jaar niet of later ingevuld. Daardoor is er ruimte ontstaan op de formatie. Daarnaast zijn een aantal medewerkers gedetacheerd waarvoor een vergoeding is ontvangen.

• *Staf:*
Vanaf 2023 stond de vervanging van het operationeel uniform voor een deel van de vrijwilligers gepland. Door fouten in de productie is er vertraging in de oplevering ontstaan.

• *Voordeel kapitaallasten:*
Door vertraging in de levering van de TS'en vindt de levering plaats in 2024. Daarnaast is de bouwagenda gepauzeerd waardoor de verbouw en nieuwbouw is uitgesteld. Door de langere doorlooptijden dan waar in eerste instantie rekening mee werd gehouden kon de planning niet ingehaald worden. Dit heeft voor een voordeel gezorgd op de kapitaallasten en de reservering die is gemaakt voor de uitzetting in de exploitatielasten.

• *Vakbekwaamheid:*
Door capaciteitsproblemen bij de BON zijn er realistische oefenmomenten geannuleerd en zijn er opleidingsklassen later in het jaar gestart. Hierdoor schuift een deel van de lasten door naar 2024.

• *Facilitair:*
De kosten voor onderhoud, gas en elektra zijn in 2023 fors toegenomen als gevolg van marktwerking. Ook is er sprake van achterstallig onderhoud waardoor de onderhoudskosten zijn toegenomen.

• *Risicobeheersing/planvorming:*
Door een lagere realisatie op licentiekosten ontstaat er een voordeel. Dit betreft lopende licenties die in 2023 opnieuw aanbesteed moesten worden. Ook zijn de werkzaamheden voor meetplanorganisatie komen te vervallen.

• *BDUR:*
De loonprijscompensatie op de BDUR wordt pas halverwege het jaar bekend. In 2023 was deze hoger dan de afgelopen jaren. Hierdoor konden we deze niet meteen inzetten.

• *FLO:*
De voorziening FLO wordt jaarlijks herijkt. Tijdens deze herijking wordt onder meer een inschatting gemaakt van de loonontwikkeling van de betreffende medewerkers. Door cao-stijging, lopen de kosten (sterk) op. Ook zorgt de wijziging binnen het netto spaartegoed voor een stijging in de RVU lasten. De voorziening bleek daarom niet langer toereikend en is dan ook aangevuld.

Doorberekende organisatiekosten

Het onderdeel organisatie sluit 2023 af met een positief resultaat van € 711.000.

Afwijkingen ten opzicht van de begroting:

Formatie	€	239.000
Rente	€	201.000
Onvoorzien niet gebruikt	€	240.000
Overig	€	31.000
Regulier resultaat	**€**	**711.000**

• *Formatie:*
Het voordelig resultaat op de formatie wordt verklaard door een lagere inschaling dan begroot en latere invulling van vacatures.

• *Rente:*
Door het achterblijven zonder de investeringen hoefden we geen externe financiering aan te trekken. Hierdoor zijn de rentelasten lager dan begroot.

• *Onvoorzien niet gebruikt:*
In de begroting hebben we een post opgenomen voor personele frictie. Deze post is in 2023 niet volledig gebruikt.

Algemene dekkingsmiddelen en financiering

Rijksbijdrage BDUR
De bijdrage uit de Brede Doeluitkering Rampenbestrijding was begroot op € 9,7 miljoen. Uiteindelijk valt de uitkering hoger uit, door achteraf toegekende loon- en prijscompensatie.

Financiering
In 2023 is geen nieuwe langlopende lening aangetrokken.

Bijdrage in het nadelig saldo
De bijdrage in het nadelig saldo is conform de gewijzigde begroting geïnd bij de deelnemende gemeenten.

Benutting van de post personele fricties

De post 'personele fricties' was voor 2023 begroot op € 549.000 en is na vorming van het onderdeel organisatie aldaar ondergebracht. Conform de nota weerstandsvermogen is de post in 2023 alleen besteed aan kosten van personele fricties, waaronder boventalligen en ww-verplichtingen.

Incidentele baten en lasten

Het resultaat voor 2023 bestaat uit een aantal incidentele effecten. Het grootste effect hebben de aanvullende coronakosten en de kosten in het kader van de vluchtelingenopvang. Hier staan de opbrengsten van de ministeries van VWS en JenV tegenover.
Onderstaand een overzicht van de overige incidentele baten en lasten van 2023 (x € 1.000):

Incidentele baten en lasten	2023	V/N
Boekwinst verkoop activa	170	V

Informatie Wet Normering Topinkomens (WNT)

De WNT is van toepassing op Veiligheidsregio Fryslân. Het voor Veiligheidsregio Fryslân toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2023 € 223.000 (Algemeen Bezoldigingsmaximum).

1. Bezoldiging topfunctionarissen

1a. Leidinggevende topfunctionarissen met een dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling.

Gegevens 2023	
Bedragen x € 1	**W. K. Kleinhuis**
Functiegegevens	**Algemeen directeur**
Aanvang en einde functievervulling in 2023	01/01 - 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1
Dienstbetrekking?	Ja
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 176.591
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 22.647
Subtotaal	*€ 199.238*
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 223.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.
Bezoldiging	**€ 199.238**
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.

Gegevens 2022	
Bedragen x € 1	**W. K. Kleinhuis**
Functiegegevens	**Algemeen directeur**
Aanvang en einde functievervulling in 2022	01/01 - 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1
Dienstbetrekking?	Ja
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 162.801
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 23.361
Subtotaal	*€ 186.162*
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 216.000
Bezoldiging	**€ 186.162**

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2023 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

1d. Topfunctionarissen met een totale bezoldiging van € 1.900 of minder

Gegevens 2023	
NAAM TOPFUNCTIONARIS	**FUNCTIE**
de heer Buma (Leeuwarden)	voorzitter Algemeen Bestuur, voorzitter Dagelijks Bestuur
de heer Brouwer (Achtkarspelen)	lid Algemeen Bestuur
de heer Stoel (Ameland)	lid Algemeen Bestuur
de heer Agricola (Dantumadiel)	lid Algemeen Bestuur
de heer Veenstra (De Fryske Marren)	lid Algemeen Bestuur
mevrouw Sjerps (Harlingen)	lid Algemeen Bestuur
de heer Van der Zwan (Heerenveen)	lid Algemeen Bestuur
mevrouw Fokkens (Heerenveen)	lid Algemeen Bestuur
de heer Kramer (Noardeast Fryslân)	lid Algemeen Bestuur
mevrouw Korthuis (Ooststellingwerf)	lid Algemeen Bestuur
de heer Werkman (Ooststellingwerf)	lid Algemeen Bestuur
de heer Roolvink (Opsterland)	lid Algemeen Bestuur
de heer Bouwman (Opsterland)	lid Algemeen Bestuur
mevrouw Van Gent (Schiermonnikoog)	lid Algemeen Bestuur
de heer Rijpstra (Smallingerland)	lid Algemeen Bestuur
mevrouw De Vries (Sudwest-Fryslân)	lid Algemeen Bestuur, lid Dagelijks Bestuur
mevrouw Van de Pol (Terschelling)	lid Algemeen Bestuur
de heer Gebben (Tytsjerksteradiel)	lid Algemeen Bestuur lid Dagelijks Bestuur
de heer Schrier (Vlieland)	lid Algemeen Bestuur
mevrouw Waanders (Waadhoeke)	lid Algemeen Bestuur
de heer Van de Nadort (Weststellingwerf)	lid Algemeen Bestuur
de heer de Vries (Opsterland)	lid Dagelijks Bestuur
mevrouw Zonderland (Weststellingwerf)	lid Dagelijks Bestuur

De leden van het Algemeen en Dagelijks Bestuur ontvangen voor deze functie geen vergoeding van Veiligheidsregio Fryslân.

3. Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT
Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2023 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

6.3.4. Analyse begrotingsafwijkingen en begrotingsrechtmatigheid

Zie hieronder voor de uitwerking van de over- en onderschrijdingen per programma.

Overschrijding per programma	Overschrijding in het kader van begrotings-rechtmatigheid	Waarvan crisistaken	Resterende overschrijding	Overschrijding meetellend in het oordeel van de accountant
Gezondheid	13.989.000	6.771.000	7.218.000	-
Crisisbeheersing	26.088.000	26.759.000	-671.000	-
Brandweer	-1.704.000	407.000	-2.111.000	-
Totaal	**39.373.000**	**33.937.000**	**4.436.000**	**-**

In de jaarrekening 2023 is sprake van begrotingsoverschrijdingen. De gerealiseerde lasten zijn voor de programma's Gezondheid en Crisisbeheersing hoger dan begroot. In beginsel zijn dit begrotingsoverschrijdingen en is er daarom sprake van een begrotingsonrecht-matigheid. Hieronder volgt een toelichting waarom deze begrotingsoverschrijdingen geen effect hebben op het rechtmatigheidsoordeel.

In bovenstaand overzicht is het onderdeel organisatie conform de uitgangspunten van begroting 3.0 verdeeld naar de diverse kolommen. Zie ook onderdeel '1 Resultaat' van het jaarverslag.

Overschrijding als gevolg van de crisistaken
Uit bovenstaande tabel blijkt dat de overschrijdingen van de lasten voornamelijk worden veroorzaakt door onze rol in de diverse crises. De afgelopen jaren hebben we diverse crisistaken uitgevoerd. Hoewel de omvang van deze taken substantieel is, is er gekozen om geen wijzigingen door te voeren in de begroting. Dit heeft een aantal redenen gehad:

1. Het budgetrecht van het AB is niet aangepast. Voor deze crisistaken was er geen AB-besluit nodig omdat de opdrachten direct vanuit de Rijksoverheid zijn afgegeven. Het AB stelt overigens ook geen budgetten beschikbaar, omdat de financiering rechtstreeks vanuit het Rijk (J&V, VNG) of het COA loopt. Het financiële resultaat op deze taken is dan ook neutraal.
2. De omvang is op voorhand niet in te schatten. De crisistaken verlopen via een onvoorspelbaar patroon. Een begrotingswijziging heeft dan ook geen toegevoegde waarde.
3. Op inhoud is het bestuur periodiek op de hoogte gehouden van de ontwikkelingen van de crisistaken.

Hieronder volgt per programma een korte toelichting.

Overschrijding programma Gezondheid
Op het programma Gezondheid zijn overschrijdingen van de lasten ten opzichte van de begroting te zien. Conform de kadernota rechtmatigheid is hier sprake van de volgende type begrotingsafwijking: 'budgetoverschrijdingen die geheel of grotendeels worden gecompenseerd door direct gerelateerde opbrengsten, bijvoorbeeld via subsidies of kostendekkende omzet'. Deze budgetoverschrijdingen (hogere kosten en correspon-derende opbrengsten) zijn wel onrechtmatig maar tellen niet mee voor het oordeel van de accountant. We lichten de belangrijkste afwijkingen hier toe:

Voor pijler 1 betreft dit een overschrijding van € 4.390.000 als gevolg van de uitvoering van aanvullende opdrachten voor gezondheidsbevordering, beleidsadvisering IZA en jeugdgezondheidszorg. Tegenover deze extra lasten staan direct gerelateerde baten van ongeveer € 4.731.000.

Op pijler 2 is een overschrijding op de lasten van € 2.667.000. Dit betreft onder andere de uitvoering van het rijksvaccinatieprogramma, de publieke gezondheidszorg en de algemene infectieziektebestrijding. De (direct gerelateerde) baten binnen pijler 2 zijn eveneens hoger voor € 2.950.000 en heffen deze overschrijding op.

Op pijler 3 is een overschrijding op de lasten van € 6.957.000. Dit betreffen de aanzienlijke en niet begrote gemaakte meerkosten door de coronacrisis. De lasten worden volledig vergoed door het ministerie van VWS. Ook zijn binnen pijler 3 de kosten verantwoord van de inzet in verband met de zorg voor Oekraïense ontheemden. Deze kosten worden vergoed door het ministerie van VWS (via de gemeenten).

Overschrijding programma Crisisbeheersing
Op het programma Crisisbeheersing zijn de lasten circa € 26 miljoen hoger dan begroot. Dit betreft voor € 3 miljoen aan kosten voor de eerste opvang ontheemden Oekraïne en aan € 23.500.000 kosten voor crisisnoodopvang. De kosten voor de eerste opvang ontheemden Oekraïne worden volledig vergoed door het Ministerie van JenV. Ook de kosten voor de crisisnoodopvang worden volledig vergoed. Deze vergoeding loopt via het COA.

Na de correctie van het programma met deze crisistaken, resteren er geen overschrijdingen.

Onderschrijding programma Brandweer
Op het programma Brandweer zijn de lasten € 2,1 miljoen lager dan begroot.
Een belangrijke reden hiervoor betreft lagere kapitaallasten als gevolg van vertraging in de realisatie van de investeringsagenda. Tijdens de bestuursrapportage is dit gemeld aan het bestuur. De crisistaken bij de brandweer betreft overigens de administratieve toerekening van het programma organisatie aan de diverse programma's.

Analyse begrotingsrechtmatigheid investeringskredieten

Zie onderdeel 8.7 Investeringskredieten 2023 voor het overzicht van de begrote en gerealiseerde kredieten. Voor een aantal kredieten is sprake van een begrotingsoverschrijding. In beginsel zijn dit begrotingsoverschrijdingen en is er daarom sprake van een begrotingsonrechtmatigheid. Hieronder volgt een toelichting waarom begrotingsoverschrijdingen groter dan € 50.000 geen effect hebben op het oordeel van de accountant.

Dienstvoertuigen (overschrijding € 62.000)
In de tweede bestuursrapportage is het oorspronkelijke krediet inzake dienstvoertuigen naar beneden bijgesteld omdat de voertuigen niet meer geleverd konden worden in 2023. Aan het einde van het jaar zijn twee voertuigen total-loss verklaard. Hierdoor heeft er toch nog met spoed vervanging moeten plaatsvinden. Dit levert een overschrijding op de kredieten in 2023. Dit betreft echter betreft dit uitsluitend een verschuiving in de tijd. De uitgaven zijn conform het beleid van het AB.

Persoonlijke beschermingsmiddelen (overschrijding € 102.000)
Voor het vervangen van de bluspakken is bij de aanbesteding gemeld dat de levering niet meer gegarandeerd kon worden in 2023 en de levering in 2024 plaats zou vinden. Daarom is in de tweede bestuursrapportage het oorspronkelijke krediet naar beneden bijgesteld. Eind 2023 bleek een deel van de bluspakken geleverd te zijn. Het betreft hier ook uitsluitend een verschuiving in de tijd. De uitgaven zijn conform het beleid van het AB.

6.4. SiSa-bijlage bij de jaarrekening

VEILIGHEIDSREGIO FRYSLÂN

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2023 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 11-01-2024						
Verstrekker	**Uitkeringscode**	**Specifieke uitkering** **Juridische grondslag** **Ontvanger**	**Indicator**	**Indicator**	**Indicator**	**Indicator**
JenV	**A2**	**Brede Doeluitkering Rampenbestrijding (BDUR)** **Besluit veiligheids-regio's artikelen 8.1, 8.2 en 8.3** Veiligheidsregio's	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: A2 / 01*			
			€ 10.008.610			
JenV	**A18**	**Bekostiging eerste opvang ontheemden Oekraïne door Veiligheidsregio's** Veiligheidsregio's	Naam kostensoort *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A18/01*	Besteding per kostensoort (zelfstandige uitvoering inclusief uitvoering door andere partijen, niet zijnde medeoverheden, jaar T) *Aard controle R* *Indicator: A18/02*	Cumulatieve besteding per kostensoort (t/m jaar T inclusief uitvoering door andere mede-overheden vanaf SiSa 2023) *Aard controle R* *Indicator: A18/03*	
		1	Meerkosten coördinerende gemeente	€ 708.940	€ 1.514.268	
		2	Hotels/centra	€ 0	€ 0	
		3	Overige specifieke meerkosten	€ 2.202.321	€ 5.247.492	
		4	Overige Meerkosten	€ 175.004	€ 175.004	
			Berekening totale besteding (zelfstandige uitvoering inclusief uitvoering door andere partijen, niet zijnde medeoverheden, jaar T) Som indicator 02 Aard controle n.v.t. Indicator: A18/04	Eindveranwoording (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: A18/05	Eventuele toelichting als ingevuld bij de vorige indicator "nee" is ingevuld. Aard controle n.v.t. Indicator: A18/06	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: A18/07
			€ 3.086.265	Ja		Ja

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2023 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 11-01-2024								
Verstrekker	**Uitkeringscode**	**Specifieke uitkering** **Juridische grondslag** **Ontvanger**	**Indicator**	**Indicator**	**Indicator**	**Indicator**	**Indicator**	**Indicator**
VWS	**H29**	**Regeling specifieke uitkering versterking GGD'en**	Naam van de pijler *Aard controle n.v.t. Indicator: H29/01*	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen – zelfstandige uitvoering *Aard controle R Indicator: H29/02*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen – Inclusief verantwoording tussen medeoverheden *Aard controle R Indicator: H29/03*	Plannen uitgevoerd conform uitvraag? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t. Indicator: H29/04*	Toelichting - verplicht als bij H29/04 "Nee" is ingevuld *Aard controle n.v.t. Indicator: H29/05*	Zelfstandige uitvoering? (Ja/ Nee) *Aard controle n.v.t. Indicator: H29/06*
		1	Kwetsbaarheden wegnemen	€ 552.983	€ 552.983	Ja		Ja
		2	Verstevigen (boven) regionale monitoring en surveillance					
		3	Versterken wetenschappelijke kennisinfrastructuur					
		4	Samenwerking bovenregionaal niveau					
		5	Versneld opleiden	€ 94.817	€ 94.817	Ja		Ja
VWS	**H33**	**Regeling specifieke uitkering COVID-19-vaccinatie**	Besteding (jaar T) voor het in stand houden van een infrastructuur t.b.v. een basiscapaciteit voor het zetten van COVID-19 vaccinaties daarbij rekening houdend met mogelijke opschaling *Aard controle R Indicator: H33/01*	Besteding (jaar T) voor opschaling van de basisinfrastructuur voor het zetten van COVID-19 vaccinaties in het kader van een vaccinatiecampagne. *Aard controle R Indicator: H33/02*	Heeft u (met toestemming van de minister van VWS) de infrastructuur voor basiscapaciteit voor alternatieve doeleinden ingezet? (Ja/Nee) *Aard controle D2 Indicator: H33/03*	Besteding (jaar T) ten behoeve van alternatieve doeleinden (verplicht als bij voorgaande indicator 'Ja' is geselecteerd) *Aard controle D2 Indicator: H33/04*		
			€ 932.832	€ 1.312.506	Ja	€ 159.443		

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2023 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 11-01-2024					
Verstrekker	**Uitkeringscode**	**Specifieke uitkering** **Juridische grondslag** **Ontvanger**	**Indicator**	**Indicator**	
VWS	**H35B**	**Specifieke uitkering IZA-doelen 2023-2026 (SiSa tussen medeoverheden)**	Hieronder per regel één code selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordings-informatie voor die medeoverheid invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H35B/01*	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: H35B/02*	
				€ 0	
				€ 0	

6.5. Bijlage Taakvelden

Artikel 24 lid 3c BBV geeft aan dat in de jaarrekening een bijlage met het overzicht van de gerealiseerde baten en lasten per taakveld moet worden opgenomen.

#	Taakveld	Lasten	Baten
0.4	Overhead	20.173.927	813.770
0.5	Treasury	213.479	-
0.8	Overige baten en lasten	308.603	-
0.9	Vennootschapsbelasting (VpB)	-	-
0.10	Mutaties reserves	4.592.906	5.814.049
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	68.535.567	82.885.257
1.2	Openbare orde en veiligheid	2.292.539	1.817.231
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	4.046.465	4.432.439
7.1	Volksgezondheid	38.444.824	42.903.116
8.3	Wonen en bouwen	-	504.928
Totalen		**138.608.310**	**139.170.789**

Het programma Gezondheid verantwoorden we voor het grootste gedeelte onder taakveld 7.1 Volksgezondheid, met uitzondering van Forensisch en Toezicht & Inspecties. Forensisch verantwoorden we onder taakveld 1.2 Openbare orde en veiligheid. Toezicht & Inspecties verantwoorden we onder 6.1 Samenkracht en burgerparticipatie. Het Programma Veiligheid valt grotendeels onder taakveld 1.1 Crisisbeheersing en Brandweer met uitzondering van de WABO welke onder 8.3 Wonen en bouwen wordt verantwoord. De organisatiekosten verantwoorden we onder 0.4 overhead, waarbij treasury een apart taakveld is.

Deel III Overig

Veiligheidsregio Fryslân

7. Overige gegevens

7.1. Controleverklaring

7.2. Voorgestelde resultaatbestemming

Het dagelijks bestuur stelt voor het voordelig resultaat van € 562.000 over het boekjaar 2023 als volgt te bestemmen:

Omschrijving	Voorstel tot bestemming	Toelichting
Reserve functiewaardering	€ 562.000	Er wordt op dit moment een onderzoek uitgevoerd naar de functiewaardering van verpleegkundigen. Daarnaast is er sprake van een nieuw functiesysteem (onderzoek en implementatie). Het voorstel is daarom het resultaat volledig te bestemmen voor een brede doelstelling die verband houdt met functiewaardering.

Aanpassing bestemmingsreserves

Het risico waarvoor de volgende bestemmingsreserves zijn gevormd, is niet langer aan de orde:

- In te halen werkzaamheden organisatie, onderdeel Wnra € 100.000.
- Bestemmingsreserve FLO € 800.000.
- In te halen werkzaamheden brandweer, onderdeel omgevingswet € 135.000.

Wij stellen het bestuur voor om deze reserves in te zetten voor de fuwa en de bestemming per 01.01.2024 te wijzigen.

7.3. Vaststelling

Hiermee verklaart het dagelijks bestuur van de Gemeenschappelijke Regeling Veiligheidsregio Fryslân te Leeuwarden dat het jaarverslag en de jaarrekening 2023 van de gemeenschappelijke regeling zijn opgemaakt in overeenstemming met het ter zake vastgestelde "Besluit Begroting en Verantwoording".

Het jaarverslag en de jaarrekening 2023 zijn op 10 juli 2024 vastgesteld door het algemeen bestuur.

Voorzitter	**Secretaris**
De heer Mr. S. van Haersma Buma	De heer W.K. Kleinhuis

Bijlagen

7.4. Investeringskredieten 2023

Investeringskredieten	Tweede berap '23	Jaarrekening
Gebruikerssoftware	12.000	12.620
Installaties	146.337	103.859
Kantoormeubilair	314.913	241.814
Smartphones	130.558	133.193
Systeem soft- en hardware	196.245	154.155
Renovatie en verbouwing	52.885	23.885
Werkplekautomatisering	394.150	412.510
Overig kantoorinventaris	102.271	101.938
Organisatie	**1.349.359**	**1.183.975**
Alarmeringsmiddelen	60.000	53.679
Systeem soft- en hardware	65.000	63.852
Crisisbeheersing	**125.000**	**117.531**
Huisvesting JGZ	145.000	35.180
Screeningsapparatuur	25.000	20.238
GGD	**170.000**	**55.418**
Ademlucht	55.740	-
Alarmeringsmiddelen	945.000	977.161
Dienstvoertuigen	91.500	153.770
Hulpverleningsvoertuigen	164.533	155.296
Installaties	502.084	171.093
Mobiele telefonie, tablets en iPads	76.000	76.257
Overige brandweerinventaris	389.379	164.448
Persoonlijke beschermingsmiddelen	727.301	829.895
PM voer- en vaartuigen	130.000	133.195
Renovatie en verbouwing	266.490	173.403
Werkplekautomatisering	28.930	-
Brandweer	**3.376.957**	**2.834.518**
Totaal investeringskredieten	**5.021.316**	**4.191.442**

7.5. Samenstelling bestuur en commissies

Hieronder leest u de samenstelling van ons bestuur in 2023, per gremium.

Agendacommissie Gezondheid

Leden	Gemeente
De heer de Vries (voorzitter)	Opsterland
De heer de Groot	Harlingen
Mevrouw M. Poelman	Súdwest-Fryslân
Mevrouw N. Kramers	Leeuwarden
Mevrouw H. Zonderland	Weststellingwerf

Bestuurscommissie Gezondheid

Leden	Gemeente
De heer Vegelin	Achtkarspelen
De heer IJnsen	Ameland
De heer Wielstra	Dantumadiel
Mevrouw Gardeniers	De Fryske Marren
De heer de Groot	Harlingen
Mevrouw Sijtsma	Heerenveen
Mevrouw Kramers	Leeuwarden
De heer de Vries	Noardeast-Fryslân
Mevrouw Verhagen	Ooststellingwerf
De heer de Vries (voorzitter)	Opsterland
Mevrouw Zonneveld	Schiermonnikoog
De heer van der Zwan	Smallingerland
Mevrouw Poelman	Súdwest-Fryslân
Mevrouw van Essen	Terschelling
Mevrouw de Pee	Tytsjerksteradiel
Mevrouw Vellinga	Vlieland
De heer de Vries	Waadhoeke
Mevrouw Zonderland	Weststellingwerf

Agendacommissie Veiligheid

Leden	Gemeente
De heer Brouwer	Achtkarspelen
De heer Buma (voorzitter)	Leeuwarden
De heer Rijpstra	Smallingerland
De heer Gebben	Tytsjerksteradiel
Mevrouw de Vries	Súdwest-Fryslân

Bestuurscommissie veiligheid

Lid	Gemeente
De heer Brouwer	Achtkarspelen
De heer Stoel	Ameland
De heer Agricola	Dantumadiel
De heer Veenstra	De Fryske Marren
Mevrouw Sjerps	Harlingen
De heer van der Zwan tot 02-10-2023	Heerenveen
Mevrouw Fokkens-Kelder vanaf 02-10-2023	Heerenveen
De heer Buma (voorzitter)	Leeuwarden
De heer de Jong	Leeuwarden
De heer Kramer	Noardeast-Fryslân
Mevrouw Korthuis tot 17-04-2023	Ooststellingwerf
De heer Werkman vanaf 17-04-2023	Ooststellingwerf
De heer Roolvink tot 25-09-2023	Opsterland
De heer Bouwman vanaf 25-09-2023	Opsterland
Mevrouw van Gent	Schiermonnikoog
De heer Rijpstra	Smallingerland
Mevrouw de Vries	Súdwest-Fryslân
Mevrouw van de Pol	Terschelling
De heer Gebben	Tytsjerksteradiel
De heer Schrier	Vlieland
Mevrouw Waanders	Waadhoeke
De heer van de Nadort	Weststellingwerf
Mevrouw Kroon	Wetterskip Fryslân
De heer de Schepper	Politie Noord Nederland
De heer Stoffels	Openbaar Ministerie
De heer Elzinga	Defensie
De heer de Vries	Provincie Fryslân

Auditcommissie

Leden
Mevrouw Waanders (voorzitter)
De heer van de Nadort
De heer de Vries
De heer IJnsen
De heer de Vink
Mevrouw Offringa

7.6. Analyse van taken

Taak	Pijler	Grondslag	Toelichting	Collectief / maatwerk
Jeugdgezondheidszorg	Pijler 1: Monitoring, signalering en advies	Wet publieke gezondheid Art. 5 lid a t/m d, Art. 6b lid 3, Art 14, GR	JGZ incl. RVP. Keuze van B&W om dit onder te brengen bij de GGD.	Collectief
Epidemiologie	Pijler 1: Monitoring, signalering en advies	Wet publieke gezondheid Art. 2, lid 2a, Art. 14, GR	Op grond van de WPG verplicht ondergebracht bij GGD.	Collectief
Beleidsadvisering	Pijler 1: Monitoring, signalering en advies	Wet publieke gezondheid Art. 2, lid 2b, en 2c, Art. 14, GR	Op grond van de WPG verplicht ondergebracht bij GGD.	Collectief
Medische Milieukunde	Pijler 1: Monitoring, signalering en advies	Wet publieke gezondheid Art. 2, lid 2e, Art. 14, GR	Op grond van de WPG verplicht ondergebracht bij GGD.	Collectief
Academische Werkplaats	Pijler 1: Monitoring, signalering en advies	Wet publieke gezondheid Art. 2, lid 2a, 2b en 2c, Art. 14	Ondersteunend aan de taken voor epidemiologie en beleidsadvisering. Invulling van beleid van VWS.	Collectief
Gezondheidsbevordering	Pijler 1: Monitoring, signalering en advies	Wet publieke gezondheid Art.2, lid 2d, GR	Op grond van de WPG verplicht ondergebracht bij GGD.	Collectief, maatwerk per gemeente in aanvullend pakket.
Infectieziektebestrijding	Pijler 2: Uitvoerende taken gezondheidsbescherming	Wet publieke gezondheid Art. 6, GR	Op grond van de WPG verplicht ondergebracht bij GGD.	Collectief
TBC	Pijler 2: Uitvoerende taken gezondheidsbescherming	Wet publieke gezondheid Art. 6, GR	Op grond van de WPG verplicht ondergebracht bij GGD.	Collectief
Soa / Sense	Pijler 2: Uitvoerende taken gezondheidsbescherming	Wet publieke gezondheid Art. 6, GR	Op grond van de WPG verplicht ondergebracht bij GGD.	Collectief
Jeugdgezondheidszorg	Pijler 2: Uitvoerende taken gezondheidsbescherming	Wet publieke gezondheid Art. 5 lid a t/m d, Art. 6b lid 3, Art 14, GR	JGZ incl. RVP. Keuze van B&W om dit onder te brengen bij de GGD.	Overwegend maatwerk (Stevig Ouderschap is collectief maatwerk)
Reizigersvaccinatie	Pijler 2: Uitvoerende taken gezondheidsbescherming	-	Ter ondersteuning van infectieziekten-bestrijding (voorkomen van importziekten).	Particulier
Publieke gezondheidszorg Asielzoekers	Pijler 2: Uitvoerende taken gezondheidsbescherming	Wet COA	Door COA aanbesteed bij GGD GHOR, uitvoering (kostendekkend) door GGD'en.	Collectief, in opdracht van COA
Maatschappelijke crisisondersteuning	Pijler 3: Bewaken van publieke gezondheid bij rampen en crises	Wet Maatschappelijke Ondersteuning	Niet langer een wettelijke taak. Van oorsprong een taak uit de Wet collectieve preventie, hangt samen met THZ.	Collectief

Taak	Pijler	Grondslag	Toelichting	Collectief / maatwerk
Forensische geneeskunde	Pijler 3: Bewaken van publieke gezondheid bij rampen en crises	Wettelijke taak van de politie	Op basis van een overeenkomst met de Nationale Politie ondergebracht bij de GGD.	Collectief, in opdracht van Nationale Politie
Lijkschouw	Pijler 3: Bewaken van publieke gezondheid bij rampen en crises	Wet op de lijkbezorging, GR	Keuze van B&W om deze taak onder te brengen bij de GGD.	Collectief
Jeugdgezondheidszorg	Pijler 3: Bewaken van publieke gezondheid bij rampen en crises	Wet publieke gezondheid Art. 5 lid a t/m e, Art. 6b lid 3, Art 14, GR	JGZ incl. RVP. Keuze van B&W om dit onder te brengen bij de GGD. Art. 5 lid e is verplicht onderdeel van de GGD.	Collectief
Verkennend onderzoek en horen	Pijler 3: Bewaken van publieke gezondheid bij rampen en crises	Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg Art, 5:1	Keuze van B&W om deze taak onder te brengen bij de GGD.	Collectief, maar op factuurbasis naar rato van inwoneraantal
Inspecties kinderopvang	Pijler 4: Toezicht houden	Wet kinderopvang, Art 1.61 lid 2	Op grond van de Wet kinderopvang verplicht ondergebracht bij GGD.	Collectief
Inspecties WMO	Pijler 4: Toezicht houden	Wet Maatschappelijke Ondersteuning, Art. 6.1	Keuze van B&W om deze toezichthoudende taak onder te brengen bij de GGD. Deze taak is nog in ontwikkeling en daarom nog niet collectief.	Maatwerk
Technische hygiënezorg	Pijler 4: Toezicht houden	Wet publieke gezondheid Art, 2 lid 2f	Op grond van de WPG verplicht ondergebracht bij GGD.	Collectief